

ОСВІТА

УКРАЇНИ

24 (1293) 11 червня 2012 року

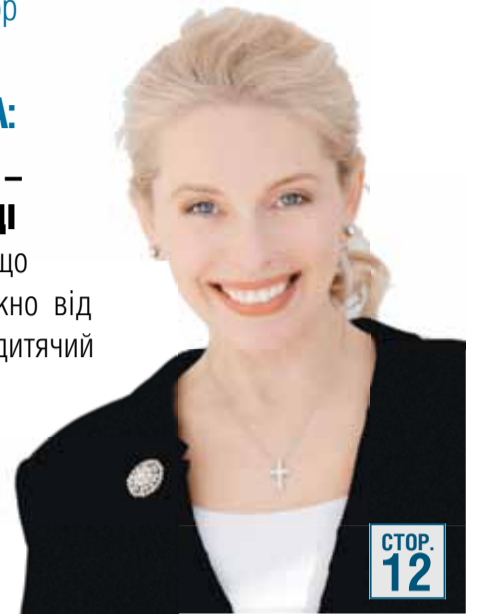
3 ПЕРШИХ ВУСТ

Генеральний директор
МЦД «Артек»

Олена ПІДДУБНА:

**ЗДОРОВ'Я ДИТИНИ –
НА ПЕРШОМУ МІСЦІ**

Є речі, люди, події, що будуть відомі незалежно від епохи. Міжнародний дитячий центр «Артек» – у цьому списку. І так буде сотні літ – унікальна здравниця існуватиме вічно і я знаю, що кажу

СТОП.
12

ДІТИ І ЧАРІВНИЙ ЯЩИК

Не всі програми однаково корисні...

Дивитися телевізор – потреба, звичка, необхідність, захоплення, бажання... Для кого як. Є й такі, які і не думають вмикати «чарівного ящика». Стоїть він собі, як підставка під статуетки чи поличка для книжок і вдома погоди ні якої не робить. Та, якщо в хаті, окрім телевізора, є ще й дитина, без діла електронний пристрій не буде

СТОП.
14

У СФЕРІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНА ПОВНІСТЮ ВИКОНАЛА СВОЇ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД УЄФА

Інтерв'ю з заступником голови Державної служби інтелектуальної власності України Володимиром Дмитришиним

5

ЄВРО СКАРГ НЕ ВИКЛИКАЛО

У п'ятницю на запитання народних депутатів відповідав міністр освіти і науки, молоді та спорту України Дмитро Табачник

7

СТРАШНІ ІСТОРІЇ, ЯКІ РОЗПОВІДАЮТЬ ДІТИ

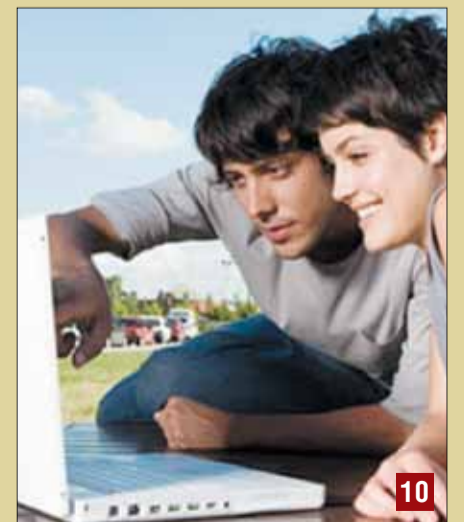

Це не дурниця, а необхідний етап психічного розвитку

8

ВСТУПЛЮ – НЕ ВСТУПЛЮ!

Українські студенти створили програму, що прогнозує шанси на зарахування до ВНЗ

10

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

У ГУРТОЖИТКАХ БУДЕ СОНЦЕ

Перший заступник міністра освіти і науки, молоді та спорту України Євген Суліма провів зустріч з директором Департаменту з кредитних операцій програм Східного партнерства Європейського інвестиційного банку Марион Хоніке і головою Представництва банку в Україні Лілією Чернявською. Вона, до речі, щойно обійняла цю посаду.

Ключовим питанням, що порушили учасники наради, стали програми енергозбереження і енергоефективності.

— Нам був би дуже цікавим досвід Європейського інвестиційного банку, можливі форми співпраці, — сказав Євген Суліма. — Крім того, з появою нового представника ми розраховуємо почати нові напрями співробітництва, — наголосив Євген Миколайович.

Зарубіжні партнери висловили готовність співпрацювати. За словами Марион Хоніке, проект з енергоефективності є одним з ключових для Європейського інвестиційного банку.

— Тут ми можемо знайти точки дотику, щоб втілювати проекти енергоефективності в державних установах, — сказала директор департаменту. — Ми можемо займатись як модернізацією і ремонтом будівель освітніх установ, так і чимось більш глобальним, наприклад, установленням лабораторій у ВНЗ тощо.

— Для нас питання енергозбереження і енергоефективності є пріоритетними, — сказав перший заступник міністра. — Інші програми, якщо не можна забезпечити життєздатність установи, просто неможливі. Тому ми маємо

зосередити увагу насамперед на цьому аспекті, Україна, як і Європа, залежить від газу. І природно, що цю залежність в країні хочуть зменшити. Тому сьогодні постає питання і встановлення теплових насо-

сів, і використання сонячної енергії, зокрема і у студентських гуртожитках. За словами Євгена Суліми, досвід розв'язання цієї проблеми в ЄС можна було б перейняти для України.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

ЯК УКРАЇНА І РОСІЯ КОЛОНІЗУВАЛИ ДИКЕ ПОЛЕ

У Національній академії педагогічних наук України в рамках засідання українсько-російської комісії істориків презентовано тексти перших п'яти модулів спільного методичного посібника з історії для вчителів України й Росії. Під головуванням директора Інституту інноваційних технологій і змісту освіти, член-кореспондента НАПН України Олександра Удода і заступника директора Інституту загальної історії РАН Віктора Іщенко провідні науковці-історики обох країн обмінялися думками щодо оригінал-макетів і обговорили організаційні аспекти співпраці.

За словами Олександра Удода, лише рік тому українсько-російський проект був на стадії узгодження концепції: «Впродовж року плідної роботи науковців удалося створити тексти й підготувати оригінал-макети перших модулів спільного українсько-російського методичного посібника для вчителів історії».

Як повідомлялося раніше, першими модулями, які розробили в співпраці українські та російські автори, стали: «Київська Русь та її міжнародне значення», «Вклад Києво-Могилянської академії у розвиток української та російської освіти і культури», «Повсякденне життя радянської людини (друга половина ХХ ст.)», «Справи і дні людей «військового чину»: повсякденне життя російського дворянства і української шляхти у ХVI — першій

половині ХVII ст.», «Як Україна і Росія колонізували Дике поле».

Серед членів українсько-російської комісії — завідувач лабораторії суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України Олена Пометун, старший науковий співробітник відділу історії України середніх віків та раннього нового часу Олена Дзюба, керівник сектору дослідження цивілізацій Причорномор'я відділу історії України 20 — 30-х років ХХ ст. Олександр Галенко, старший науковий співробітник відділу історії України середніх віків та раннього нового часу Андрій Блануца.

Російську сторону представили керівник Центру з вивчення історії Росії, України та Білорусі Інституту всесвітньої історії Російської академії наук

Олександр Шубін, провідний науковий співробітник Інституту загальної історії РАН Олександр Назаренко, старший науковий співробітник Інституту загальної історії РАН Владислав Назаров.

У засіданні також узяв участь ректор Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди Віктор Коцур. У цьому навчальному закладі відбуватиметься апробація посібників та організовуватиметься Літня школа «ХХ століття очима істориків СНД» (серпень, 2013 р.). Нововидані брошури презентуватимуть під час Міжнародної конференції «Стан і перспективи гуманітарного знання та освіти у країнах СНД», яка відбудеться в червні 2012 року в Санкт-Петербурзі, а також під час Днів науки і освіти Росії в Україні — у вересні 2012 року.

ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

ДЛЯ ОСВІТИ ДОШКІЛЬНЯТ

5 червня 2012 року Верховна Рада України прийняла за основу проект змін до закону «Про дошкільну освіту» (щодо організації навчально-виховного процесу). Законопроект народних депутатів Катерини Самойлик, Віталія Курила, Сергія Баранова-Мохорта має на меті врегулювати важливі аспекти функціонування дошкільних навчальних закладів і законодавчо забезпечити умови для розширення рівного доступу до дошкільної освіти дітей відповідного віку.

Зокрема, законопроектом передбачається можливість створення інклюзивних груп для проведення ранньої корекційної роботи, корпоративних приватних дошкільних навчальних закладів. А якщо немає спеціально збудованих приміщень у селах та селищах відкривати дитсадки (групи) на базі загальноосвітніх навчальних закладів.

Окрім того, в законопроекті пропонується уточнити вікову періодизацію дітей дошкільного віку, передбачити надання безоплатного харчування у садочках дітям, які досягли старшого дошкільного віку (від п'яти до шести (семи) років) і врегулювати деякі повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування в системі дошкільної освіти.

ВИСОКА МОДА

ЦУНАМІ КРЕАТИВУ

Юні модельєри-дизайнери нещодавно позмагалися між собою на тематичному конкурсі, проведеному в Києві. За підсумками ХІІ відкритого конкурсу молодих модельєрів-дизайнерів костюма «Печерські каштани» переможців нагороджено дипломами І, ІІ, ІІІ ступенів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Гран-прі конкурсу отримали студентки Київського національного університету технологій та дизайну Олена Босик за колекцію «Пряникове місто» (одяг) і Карина Козловська за колекцію «Шлейф ванілі» (взуття і аксесуари). Окрім того, конкурсантки реалізували свої творчі задуми та майстерність, змагаючись у таких номінаціях, як: «Фольк», «Про-Арт», «Прет-а-Порте», «Аксесуари», «Гобелен», «Батік», «Печворк», «Вишивка», «Лялька» тощо.

Надзвичайно високий рівень креативності продемонстрували учасники у виборі назв конкурсних колекцій — перед очима журі та глядачів дефілювали «Майя», «Амазонки нового часу», «Космічне чаювання», «Цунамі», «Едвард-Стиль ножиці», «Western

«Пряникове місто»

spirit», «Трансгалактический патруль» та навіть «Тіні кавказьких предків».

Результати конкурсу довели, що сучасні юні модельєри вміло поєднують у своїх шедеврах елементи традиційних культур різних народів з ультрасучасними світовими трендами.

РЕФОРМА ОСВІТИ

ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО
ПОЛЮВАННЯ НА ПРИВИДІВ КОРУПЦІЇ

Нова освітянська прикмета: галасують «Корупція!» – незабаром вибори. Царина освіти – вельми комфортний майданчик для передвиборного «полювання на відьом». А у фокусі останніх абсурдних звинувачень воно трансформувалося у «полювання на привидів корупції». Майстерності витинання міфічних інфоприводів присвячується.

7 червня Міністр освіти і науки, молоді та спорту України Дмитро Табачник провів прес-конференцію, присвячену виконанню державного замовлення на видання підручників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів у 2012 році. Оновлення Державних стандартів початкової, базової і повної загальної середньої освіти зумовило розробку нових навчальних програм. «Відповідно до оновлених стандартів ми починаємо тепер вивчати в усіх школах України іноземну мову з 1-го класу, інформатику – з 2-го класу. Обов'язково з 5-го класу буде вивчатися друга іноземна мова», – наголосив Дмитро Табачник.

«Мисливці на відьом» свого часу підняли галас: за якими підручниками вчити тепер дітей? Під час прес-конференції Міністр проінформував: загалом цього року буде видано 4,5 млн підручників для 1-го класу, тож уже на початку серпня усі середні загальноосвітні заклади отримують повні комплекти підручників для 1-го класу. Крім того, передбачено видання 42 назв підручників для 11 класу, загальним тиражем 1 млн 854 тисячі примірників. Підручники пройшли ретельну наукову, педагогічну

та психологічну експертизу – над ними працювали фахівці із НАН та НАПН України, а також освітяни-практики та психологи.

Нові підручники не дадуть «покласти у довгий ящик» – за несвоєчасну їх доставку до шкіл посилено персональну відповідальність керівників регіональних управлінь освіти.

ЧОГО ВАРТИЙ
«ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОПІУМ
ДЛЯ НАРОДУ?»

Кампанія політично забарвленого «полювання на відьом» ще тільки стартувала, а безглуздість вигаданих інфоприводів уже досягає апогею. Так, тему «підручник» спромогли перетворити на подобу чехівської «книги скарг» – такі ж неаргументовані й комічні закидання свого часу висміював класик. Зокрема, звинувачення у встановленні завищених цін на підручники, у той час як усім відомо – середня ціна примірника навчальної літератури в Україні наразі становить 12 грн 80 коп. Звісно ж, такі суми не цікавлять «мисливців за привидами корупції», тож вони знаходять інші ціни – 700-800 грн. за примірник. Забуваючи, втім, додати: йдеться про підручники для шкіл із мова-

ми національних меншин, тиражі яких є надзвичайно малими, що й зумовлює таку ціну. У невпинних клопотах про освіту вони не спромоглися зчинити галас щодо таких цін у 2009 році, а вони тоді мало чим відрізнялися.

Для тих, у кого «пам'ять вкрита такими великими снігами», інформаційна довідка: станом на 2009 рік ціни на підручники для шкіл із мовами національних меншин становили:

Алгебра – 709 грн
Фізика – 841 грн
Біологія – 870,50 грн
Всесвітня історія – 823, 50 грн

То чому ж такі ціни не стали інфоприводом тоді? І це з урахуванням того, що за три роки ціни на папір суттєво підвищилися, що не могло не відобразитися на вартості підручників. Так, у 2009 році папір коштував 8700 грн. за тонну, картон – 5000 грн. за тонну, а у 2012 році ці показники вже становили 10700 грн. та 7200 грн. відповідно.

Чи, можливо, деякі «вартівні учнівських інтересів» думають, що підручники виготовлені не з паперу й картону, а з повітря – як і їхні безпідставні звинувачення?

КОМУ ВИГІДНО БАЧИТИ
«ФІГУ» ЗАМІСТЬ КНИГИ?

«У 2012 році уперше за всі роки існування незалежної держави передбачено максимальне фінансування програми видання навчальної літератури – понад 230 млн. грн.», – повідомив Міністр під час прес-конференції. Такий рівень фінансування до-

зволить забезпечити видання підручників для учнів 1 та 2 класів загальноосвітніх навчальних закладів, які будуть навчатися за новими програмами, а також здійснити додаткове видання підручників для учнів 11 класу. Крім того, поліпшення фінансування дозволить реалізувати видання спеціальної літератури для учнів професійно-технічних навчальних закладів, а також студентів педагогічних ВНЗ України.

Збільшення фінансування дозволить здійснити за кошти державного бюджету видання підручників та навчальних посібників для забезпечення ними шкільних бібліотек. За словами Дмитра Табачника, це дасть можливість забезпечити школи додатково тими художніми творами, які вивчаються у 5-11 класах – поповнити шкільні бібліотеки приблизно 80-90 новими книжками. «Мені б хотілося, щоб кожен учень

за період свого навчання прочитав хоча б 100 книжок, адже читати – корисно усім», – поділився із присутніми Дмитро Табачник.

А тим часом не вщухають відголоски інформаційної війни, яку вели політично заангажовані критики нової шкільної програми із світової літератури протягом усього періоду її обговорення. Їхньому задекларованому у багатьох ЗМІ «розпачу» не було меж – вони хвилювалися, де діти візьмуть книги, передбачені для читання новою шкільною програмою. Є надія, що ці любителі «боротьби без правил» гідно оцінять нанесений їм новими книжками «аперкот».

З огляду на це згадаємо ще одну прикмету: коли у опонентів немає аргументів, вони починають «полювання на привидів».

Прес-служба МОНмолодьспорту

ВИЗНАЧИЛИ ПЕРЕМОЖЦІВ

КРАЦЬКИЙ САЙТ – У ШКОЛИ-ДИТЯЧОГО САДКА «ПРОЛІСОК»!

7 червня у залі засідання колегії МОНмолодьспорту відбулось урочисте нагородження переможців і лауреатів огляду сайтів дитячих садочків з участю міністра освіти і науки, молоді та спорту Дмитра Табачника, його заступника Бориса Жебровського, представників Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти міністерства, керівництва видавництва «Педагогічна преса», ЗМІ та спонсорів нагородження – Олександра Тютюна, гендиректора ВНПС «ГлобалМані» та Володимира Кметика, керівника та власника телеканалу «Малюк TV».

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту за інформаційної підтримки освітнього порталу ПедПРЕСА провело огляд на кращий інтернет-сайт дошкільного навчального закладу. З понад 80 дошкільних навчальних закладів, навчально-виховних комплексів і центрів розвитку дитини з усіх регіонів України фахівці відомства обрали 19 найкращих.

Загалом у інтернет-голосуванні на порталі ПедПРЕСА взяло участь понад 30 000 осіб.

За підсумками голосування, переміг школа-дитячий садочок I ступеня «Пролісок», м. Київ, який набрав 19 558 голосів відвідувачів порталу. Саме цей заклад і отримав головний приз – ноутбук, який вручив директор видавництва «Педагогічна преса» Олександр Овчар.

Крім того, за активну участь в онлайн-голосуванні спеціальний приз від

керівництва порталу здобув дошкільний навчальний заклад № 6 «Крунок», м. Славутич Київської області.

Дмитро Табачник привітав учасників і переможців. Він зазначив, що не лише міністерство, а й вище керівництво держави приділяє цьому увагу. Так, перебуваючи в Славутичі, Президент України Віктор Янукович відвідав дитячий садок «Крунок». І крім новацій, розширення педагогічної роботи Президент ознайомився і з роботою інтернет-ресурсу дитячого закладу.

– Я ніколи не міг уявити, що буде така кількість симпатиків, голосів і взагалі такий величезний інтерес і педагогічної громадськості, і батьківської до інтернет-сайтів дошкільних закладів. Деякі учасники цього творчого конкурсу набирали по 10 – 19 тисяч голосів, – поділився враженнями Дмитро Володимирович. – Без перебільшення всі за-

клади, які створили свої інтернет-сайти заслуговують на надзвичайно високу оцінку і подяку, – зауважив міністр.

Усі учасники творчих змагань отримали цінні призи від спонсорів. Платіжна система «ГлобалМані» виступила партнером заходу та надала цінні призи всім 19 учасникам. Генеральний директор ВНПС «ГлобалМані» Олександр Тютюн повідомив, що учасникам зараховано на електронні гаманці електронні гроші в еквіваленті 1 тисячі гривень кожному. За допомогою електронних грошей «ГлобалМані» дитячі садки зможуть розраховуватися за послуги зв'язку, сплатити за користування Інтернетом тощо.

Вітаємо переможців!

Уже скоро на порталі ПедПРЕСА буде оголошено новий конкурс. Стежте за оновленнями!

Анна ЦЯЦЬКО, «Освіта України»

ВІТАЄМО!

I місце школа-дитячий садок I ступеня «Пролісок» дарицької районної в місті Києві державної адміністрації
голосів 19558

II місце дошкільний навчальний заклад № 40 «Червоні вітрила» рівненської міської ради Рівненської області
голосів 13405

III місце Славутицький днз (ясла-садок) № 6 «Крунок» Київської області
голосів 11436

Директор видавництва «Педагогічна преса» Олександр Овчар вручає переможцю головний приз – ноутбук

ЗАКІНЧИТИ КЕМБРИДЖ, ПІДКОРИТИ КІЛІМАНДЖАРО І... ПОЛИВАТИ БРУДОМ УКРАЇНУ

На інтерв'ю «Закінчити Кембридж, підкорити Кіліманджаро і... викладати в Україні» в часописі «Дзеркало тижня» можна було б не зважати. Проте людина, яка його дала, береться тлумачити деякі аспекти освітніх реформ і ці тлумачення здалися нам наївними і аматорськими. Отже, список постійних критиків освітньої системи поповнився ще одним багнетом. Ним виявився колишній мешканець Ужгорода, нині викладач Києво-Могилянської академії Антон Симкович.

На перший погляд, людина цікава: ще у 18 років виставив свою кандидатуру на посаду мера Ужгорода, очолював молодіжні організації. Потім навчався в Каліфорнійському і Кембриджському університетах. Незважаючи на шанс залишитися за кордоном, приїхав до України викладати. За фахом Симкович соціолог і кримінолог з вузькою спеціалізацією — соціальна робота й тюрми, — а його освітній досвід обмежується кількома місяцями роботи викладачем.

Та це не заважає Симковичу порівнювати освітні системи України, США та Великої Британії. Він виносить швидкий суворий вирок: наша система освіти корумпована, студенти навчатися не хочуть, а зміст освіти — «це зазубрювання і відтворення фактажу». При цьому «суддя» не торкається ні глибинних причин «западу» вітчизняної вищої школи, ні історичного контексту. Легко й невимушено він оминає обставину, що на Заході системи вищої освіти формувалися століттями, а українську почали модернізувати лише за два роки тому.

АВТОНОМІЯ БЕЗВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Якщо на загальщину фаховості Симковича вистачає, то в серйозних питаннях

він потопає. Коли журналістка запитує про новий закон «Про вищу освіту», відповідь така: університетам потрібна автономія — фінансова, управлінська та академічна, поєднання навчання з дослідженнями і входження в міжнародний науково-академічний простір.

При цьому Симкович нічого не каже про друге й третє, а ось автономією переймається дуже. Його турбує, що міністр може оголосити ректорові догану. Це так несучасно! Проте, зазначмо, що МОНмолодьспорту ніколи не було проти університетської автономії, а в міністерській

редакції закону «Про вищу освіту» її достатньо. Та Симковича це не хвилює — він робить вигляд, ніби відповідальності керівного складу вищих навчальних закладів перед державою немає.

Найцікавіша тема — фінансова автономія. Десь, здається, це вже було: дай-те нам можливість розпоряджатися майном і грошима ВНЗ на свій розсуд. Точно, кілька місяців тому група осіб, афілійованих з Міжнародним фондом Відродження (МФВ), провела круглий стіл, де звучав той самий лейтмотив. Ось, що сказав тоді ректор Могилянської Сергій Квіт: «Немає можливості витратити кошти, як університет вважає за потрібне. Також виш не може створювати власні структури, які можуть бути різними». Його соратниця з МФВ Лілія Гриневич була відвертішою: «Ми пропонуємо базові цінності — академічну, фінансову й кадрову автономію університетів. Починаючи з фінансової автономії, можливості розпоряджатися коштами ВНЗ і аж до права власності на його майновий комплекс і на результати інтелектуальної праці».

У будь-кого, хто має відношення до освіти й при своєму розумі, від таких побажань, вибачте, очі на лоба полізуть. Значна частина вишів в Україні належить

цтво ВНЗ допустило порушень майже на 7,7 млн. грн. Серед них не тільки операції, пов'язані з неефективним управлінням, а й відверте розкрадання грошей — від мільйонних маніпуляцій з орендою приміщень до обкрадання студентів-сиріт.

До речі, все це відбувалося у виші, ректора, якого добре знає Симкович. Зрозуміло, що в своєму інтерв'ю він лобіює інтереси Могилянки. Проте варто нагадати: за цим сценарієм ВНЗ — приватні комерційні структури, повністю виведені з-під впливу держави. Тож постають запитання: чи не призведе широка автономія вищих навчальних закладів до неможливості держави проводити стратегії у сфері вищої освіти? Кому вигідна їхня приватизація і повна некерованість?

Відповідь — на поверхні. Комуś вигідна роздроблена, без цілісного бачення і стратегії вища освіта України — щоб зробити її неконкурентоспроможною на світовому ринку.

ЮРИСТИ ЧИ ФІЗИКИ?

Шкода, що в питаннях автономії Симкович «не розуміє» історичних умов, в яких формувалися освітні системи України і країн Заходу. А коли йдеться про державне замовлення, «фаховість» молодого викладача стає очевидною — в цьому він бачить «механізм контролю суспільства державою». «Навіщо Україні стільки, для прикладу, юристів чи фізиків?» — дивується Симкович і видає себе з головою. Насправді, замовлення на підготовку, зокрема юристів, держава скоротила, і незнання цього факту доводить, що Симкович про предмет нічого не знає.

КОМУŚ ВИГІДНА РОЗДРОБЛЕНА, БЕЗ ЦІЛІСНОГО БАЧЕННЯ І СТРАТЕГІЙ ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ — ЩОБ ЗРОБИТИ ЇЇ НЕКОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЮ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

державі, в тому числі й Могилянці. Відповідно й ректори — наймані державою працівники. Величезним кроком до автономії вже є те, що їх обирає університетська громада. Але ректор — не власник комерційної структури. Він не має права вільно (на правах приватної власності) розпоряджатися коштами вишу, бо це, фактично, державне підприємство. А те, що пропонує Квіт, сприймається так: ректор розпоряджатиметься майном і коштами держави, як власними.

Деякі ректори й так маніпулюють фондами своїх ВНЗ, як заманеться. В 2008 році перевірка КРУ фінансово-господарської діяльності одного вищого навчального закладу виявила порушень лише за два попередніх роки на 87,2 млн. грн., серед яких і незаконне використання бюджетних коштів. Також і в 2010 році керівни-

Тож інформуємо шановного критика, що освітяни розглядають державне замовлення не як механізм контролю за суспільством, а як досить ефективний важіль, здатний регулювати ринок праці в країні й, зрештою, впливати на стан економіки. Ще два роки тому в МОНмолодьспорту зазначали, що ринок праці в Україні перенасичений юристами, економістами, менеджерами, представниками гуманітарних фахів. Тобто в попередні роки ВНЗ готували фахівців модних спеціальностей, за що отримували швидкі гроші. Причому їх штампували сотнями тисяч, зокрема й непрофільні навчальні заклади. А ось інженерів, фахівців з точних наук бракувало — економіка почала задихатися від нестачі «технічних» кадрів.

Завданням МОНмолодьспорту разом з Мінекономіки стало виправлення ситуа-

ції. І державне замовлення тут було сильним ефективним механізмом. Політика стимулювання вишів до підготовки фахівців дефіцитних спеціальностей працювала в 2010 — 2011 роках. Вона діє і в 2012 — 2013 навчальному році. Так, передбачено збільшення обсягу прийому коштом державного бюджету за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста за інженерно-технічними напрямками, за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра для ІТ-галузі (на жаль, перелік фахів надто довгий, щоб навести його тут).

Власне, освітяни добре знають про роль державного замовлення в нинішніх умовах. А Симковичу — навіщо знати? Мабуть, він вважає, що плекати власних інженерів та фізиків держава не повинна. Краще наводнити Україну американськими соціологами. Хоча, мабуть, він упрягся у воза тому, що Могилянці готує гуманітаріїв, а державне замовлення, здебільшого скорочується в цьому напрямі.

І ЗНОВУ ПОЛІТИКА!

Констатувати факти може будь-хто, критикувати — тим паче. А щодо того, аби запропонувати щось конструктивне? Симкович спромігся на перше, на друге — ні.

До того ж, чи варто дослухатися до людини, яку хтось просував на навчання за кордон, щоби потім вона зверхньо-зневажливо давала характеристики своїй країні й народу? Цитуємо: «Україна є доволі безперспективною країною» або «порядна людина в цій країні — ніхто». Симкович серйозно вважає, що його як людину, яка, цитуємо, «повернулася із провідного західного університету», «може змести й розчавити система. Час — руками простих українців».

Водночас, коли Симковича запитують, чи можуть сучасні українські науковці, зокрема соціологи, генерувати знання, актуальні для всього світу, чується відповідь: «Щоразу, коли я роблю доповідь на міжнародних конференціях, спостерігаю жвавий інтерес до моїх досліджень».

Якщо зазирнути за лаштунки цього «доробку», спливає цікава деталь. Симкович давно плекає надію на політичну кар'єру. Ще зовсім «зеленим» він хотів стати мером, а на минулих місцевих виборах під номером 8 балотувався в міськраду Ужгорода за списком Анатолія Гриценка.

Тож поява інтерв'ю цього чергового «фахівця» з освітніх питань саме в «Дзеркалі тижня» не випадкова. Адже дружина Гриценка пані Юлія Мостова — заступник головного редактора цього часопису. Зв'язки тут очевидні. Можливо, на цих парламентських виборах ми знову побачимо Симковича в списках Гриценка. Або ж політик підтримає його в мажоритарному окрузі в Ужгороді. Але до чого тут освіта, якою так переймається людина, котра вважає свою країну «безперспективною» і такою, де система може «розчавити» та «змести». Його ніхто, на щастя, не розчавив. Працює, інтерв'ю роздає. Фізиків з юристами схрещує...

Андрій САВЧЕНКО, журналіст

ОЛІМПІЙСЬКА НАДІЯ

УРОЖАЙ ЛІЦЕНЗІЙ

256 українських спортсменів у 26 видах спорту виконали кваліфікаційні нормативи для літніх Олімпійських ігор 2012 року в Лондоні. Ще частина ліцензій визначиться в червні-липні за рейтингом міжнародних федерацій. Про це повідомив під час зустрічі з журналістами голова Державної служби молоді та спорту України Равіль Сафіуллін. Також він зазначив, що у 2012 році україн-

ські спортсмени взяли участь у понад 380 міжнародних змаганнях найвищого рівня, на яких вибороли в олімпійських видах спорту 22 золотих, 35 срібних і 44 бронзових медалі.

Відкриття XXX літньої Олімпіади в Лондоні відбудеться 27 липня 2012 року. Під час Олімпіади відбудуться змагання із 32 видів спорту, розіграють 302 комплекти нагород. За попередніми прогнозами, на Олімпі-

аду прийдуть понад 10,5 тисячі спортсменів з усього світу. Нагадаємо, що 21 липня 2012 року на головній площі України у м. Києві — Майдані Незалежності заплановано урочисті заходи — офіційну церемонію провідів українських олімпійців на XXX Олімпійські ігри до Лондона.

Також станом на 1 червня 155 українських спортсменів вибороли право на участь у головних змаганнях чотириріччя для параолімпійців — XIII літніх Параолімпійських іграх 2012 року. Українські пара-

лімпійці братимуть участь у 12 видах спорту (веслування академічне, велоспорт, волейбол сидячи, дзюдо, легка атлетика, настільний теніс, пауерліфтинг, плавання, стрільба кульова, стрільба із лука, фехтування на візках, футбол ДЦП), загалом це 128 ліцензій. Ще вісім спортсменів очікують розподілу запрошень двосторонньої комісії Міжнародного параолімпійського комітету. Остаточний з параолімпійськими ліцензіями визначаться в червні.

У 2011 році національні збірні команди з параолімпій-

ських видів спорту завоювали 193 медалі, з них на чемпіонатах світу — 23 золотих, 19 срібних, 18 бронзових нагород; на чемпіонатах Європи — 51 золоту, 48 срібних, 34 бронзових нагороди. У цьому році спортсмени брали участь у Чемпіонаті світу, Чемпіонаті Європи та 24 кубках світу і міжнародних змаганнях з літніх параолімпійських видів спорту, на яких здобули 46 золотих, 32 срібні та 26 бронзових медалей.

Прес-служба МОНмолодьспорту

ВОЛОДИМИР ДМИТРИШИН: У СФЕРІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНА ПОВНІСТЮ ВИКОНАЛА СВОЇ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ПЕРЕД УЄФА

Стартував Чемпіонат Європи з футболу в Україні й Польщі. УЄФА Євро 2012™ є однією з наймасовіших спортивних подій у світі й поступається кількістю глядачів лише літнім Олімпійським іграм і Чемпіонату світу з футболу. Для кожного чемпіонату УЄФА видає документ з настановами для медіа щодо використання своєї символіки. Такі «Рекомендації для ЗМІ», розроблені українською мовою, розміщено на офіційному сайті Спілки європейських футбольних асоціацій (УЄФА).

Що ж є символікою УЄФА Євро 2012™? Це, власне, його офіційна назва, а також знаки для товарів і послуг, які вже зареєстровані або будуть зареєстровані на ім'я УЄФА в ході підготовки до чемпіонату. Зокрема, до зареєстрованих позначень належать такі: UEFA™, EURO 2012™, POLAND UKRAINE 2012™, Євро 2012™, Польща Україна 2012™.

Про основні особливості цього річного турніру щодо прав інтелектуальної власності УЄФА розповідає заступник голови Державної служби інтелектуальної власності України Володимир Дмитришин.

ХТО ПОВ'ЯЗАНИЙ З ЧЕМПІОНАТОМ?

– Як захищаються знаки для товарів і послуг та інша інтелектуальна власність УЄФА в Україні?

– Станом на 1 травня 2012 року УЄФА є власником 18 свідоцтв України на знаки для товарів і послуг та 52 міжнародних реєстрацій знаків для товарів і послуг, дія яких поширюється на територію України. Також створено й зареєстровано офіційний логотип і талісман Чемпіонату.

Положення рекомендацій визначають, що ніхто, крім УЄФА та її комерційних партнерів, не може використовувати знаки УЄФА для поширення своєї продукції. А також, що до числа комерційних партнерів УЄФА входять офіційні спонсори УЄФА Євро 2012™, національні спонсори чемпіонату та офіційні національні транслятори УЄФА Євро 2012™, призначені Спілкою європейських футбольних асоціацій на основі окремої угоди. Вони є єдиними компаніями, яким дозволяється пов'язувати себе з Чемпіонатом УЄФА Євро 2012™ і використовувати знаки УЄФА.

– Хто є цими щасливчиками на Євро 2012?

– УЄФА визначилася з офіційними спонсорами УЄФА Євро 2012™. Це торгові марки ADIDAS, CARLSBERG, CASTROL, COCA-COLA, MCDONALDS, SHARP, CANON, ORANGE, HYUNDAI KIA MOTORS, CONTINENTAL. Національними спонсорами чемпіонату є мережа будівельних супермаркетів «Епіцентр», банк «Unicredit bank», компанія «Укртелеком». Офіційними трансляторами – Перший національний канал України, телеканали «Україна» і «Футбол».

– З офіційними трансляторами зрозуміло. А ось, як інші ЗМІ зможуть інформувати про Євро 2012™, не порушуючи прав УЄФА?

– У рекомендаціях є інформація щодо порядку використання представниками медіа будь-яких знаків, логотипів, трофеїв і символів у зв'язку з УЄФА та УЄФА Євро 2012™, яким Спілка європейських футбольних асоціацій не дала права на використання позначень за окремою угодою.

ЖУРНАЛІСТЕ, ПАМ'ЯТАЙ!

Представники преси (охоплюючи журналістів, які пишуть для інтернет-видань), фотографи, теледиктори, радіомовники можуть використовувати знаки УЄФА для інформування громадськості про УЄФА Євро 2012™ за умови дотримання таких принципів:

1. Будь-яке використання знаків УЄФА має здійснюватися тільки з редакційною метою, лише для позначення статей або інформаційних сюжетів про УЄФА Євро 2012™.
2. Знаки УЄФА не дозволяється будь-яким чином адаптувати або змінювати і вони повинні використовуватися тільки в повній відповідності до всіх указівок і рекомендацій, наданих УЄФА або від його імені.
3. Знаки УЄФА завжди повинні містити розбірливе юридичне застереження (© UEFA.com).
4. Знаки УЄФА не дозволяється застосовувати у спосіб, який може навести на думку про зв'язок цього знака з будь-яким комерційним найменуванням, логотипом чи іншим знаком УЄФА.
5. Представники ЗМІ не повинні вповноважувати або намагатися уповноважити будь-яких інших осіб використовувати знаки УЄФА або пов'язувати себе з ними.
6. Знаки УЄФА не можуть використовувати представники медіа з будь-якою рекламною чи популяризаторською метою (в тому числі на будь-якій продукції, на будь-якому спортивному змаганні, грі, лотереї, на обкладинці будь-якого видання або спеціального розділу чи додатка видання).

Будь-яка юридична чи фізична особа, яка використовує знаки УЄФА або їх адаптовані варіанти, будь-які комбінації слів чи символів, пов'язаних з футболом, цифри «2012», слова «Євро», «Чемпіонат Європи» чи назви приймаючих країн будь-якою мовою задля збуту товару без попереднього письмового дозволу УЄФА буде вважатися такою, що використовує методи паразитуючого маркетингу, і такою, що порушує права інтелектуальної власності УЄФА.

ПРАВО РОЗІГРУВАТИ КВИТКИ

– А кому в Україні дозволено торгувати сувенірною продукцією зі знаками УЄФА Євро 2012™?

– Торгувати з метою пропонування мільйонам прихильників асортименту високоякісних офіційних товарів, використовуючи знаки УЄФА Євро 2012™, можуть лише офіційні ліцензіати.

– Хто є таким ліцензіатом в Україні?

– УЄФА призначила для реалізації таких ліцензій Warner Bros. Consumer Products (WBCP). На території України WBCP призначило ретейлером мережу магазинів Інтертоп, у яких представлено офіційну продукцію чемпіонату Європи.

– Сьогодні деякі фірми розігрують квитки на УЄФА Євро 2012™ як призи або заохочення. Як така діяльність регламентується в Україні?

– Рекомендації чітко встановлюють можливість використання квитків на

УЄФА Євро 2012™ як призу в змаганні або як подарунка. Деякі особи порушують вимоги рекомендацій, використовуючи квитки на Чемпіонат на свій розсуд, адже за рішенням УЄФА лише деякі з її комерційних партнерів мають змогу використовувати квитки на УЄФА Євро 2012™ як приз у змаганні або заохочення для споживачів чи постачальників відповідно до угоди, яку вони уклали з УЄФА окремо.

Згідно з положеннями та умовами продажу квитків на УЄФА Євро 2012™ квитки призначені для їх особистого та некомерційного використання власником. Вони не можуть передаватись або використовуватися з рекламною метою.

ЧЕМПІОНАТ В ІНТЕРНЕТІ

– Як узгоджується із законом використання логотипів і знаків УЄФА в інтернет-ЗМІ під час інформування про Євро 2012™?

– У рекомендаціях щодо використання знаків УЄФА в інтернеті та через мобільні бездротові технології визначено, що знаки Спілки європейських футбольних асоціацій можуть бути використані на веб-сайті лише як частина редакційної статті. Але не окремо або поряд з корпоративними найменуваннями чи логотипами третіх осіб.

Медіа не повинні використовувати знаки УЄФА у своїх доменах вищого рівня для ідентифікації адреси веб-сайта. Не дозволяється, наприклад, написати www.uefaeuro2012news.com або www.uefaeuro2012.ua. Знаки УЄФА можуть

**КВИТКИ НА УЄФА Євро 2012™ ПРИЗНАЧЕНІ
ДЛЯ ЇХ ОСОБИСТОГО ТА НЕКОМЕРЦІЙНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНИКОМ.
ВОНИ НЕ МОЖУТЬ ПЕРЕДАВАТИСЬ АБО
ВИКОРИСТОВУВАТИСЯ З РЕКЛАМНОЮ МЕТОЮ**

бути використані лише після доменної назви верхнього рівня, наприклад: www.mediaoutlet.com/uefaeuro2012news.

Знаки УЄФА не повинні використовуватися як частина структури або дизайну веб-сайта (охоплюючи будь-яке позначення, фон або фоновий малюнок для іншого текстового наповнення чи для позначення основного компонента перехідної домашньої сторінки), або в заголовку банера будь-якого веб-сайта.

Також знаки УЄФА та будь-які інші позначення, що стосуються УЄФА та/або УЄФА Євро 2012™, не можуть бути використані у спосіб, який дасть змогу веб-сайту з'являтися в результаті використання будь-якої пошукової системи.

Не дозволяється знаки спілки оживляти (анімувати), використовувати диспропорційно до розміру інших знаків, літер чи цифр.

Знаки УЄФА не повинні вживатися як посилання на будь-який інший веб-сайт, однак логотип uefa.com може бути як гіперпосилання на офіційний сайт спілки (www.uefa.com).

Під час висвітлення новин про матчі УЄФА Євро 2012™ знаки УЄФА не повинні використовуватись у спосіб, внаслідок застосування якого складатиметься враження про те, що редакційне висвітлення є офіційним чи схваленим Спілкою європейських футбольних асоціацій.

І ЗНОВУ ПРО РЕКЛАМУ

– Чи можна використовувати знаки УЄФА в рекламі?

– У банерній рекламі на веб-сайтах третіх осіб заборонено використання знаків УЄФА – реклама з використанням знаків спілки дозволена лише комерційним партнерам УЄФА. Розміщення будь-якої авторизованої реклами, яка містить знаки УЄФА, не повинне вводити в оману, що веб-сайт або його оператор має офіційний зв'язок з подією.

Для запобігання використанню знаків УЄФА, проведенню рекламних компаній та інших маркетингових заходів, пов'язаних з УЄФА Євро 2012™, організаціями, які не мають на це спеціального дозволу, спілкою створено чітко контрольовану маркетингову програму щодо захисту своїх прав і прав його комерційних партнерів. Крім того, УЄФА має достатньо засобів правового захисту згідно з українським і міжнародним законодавством. Згадана мною програма застосовується під час виявів паразитуючого маркетингу, коли компанії використовують чемпіонат для просування товарів і послуг без дозволу УЄФА (наприклад, через використання квитків). А це як засіб боротьби з піратською торгівлею продукцією з символікою УЄФА

Євро 2012™, виробленою без відповідної ліцензії УЄФА. УЄФА також розробила деталізовану програму з охорони своїх прав у всьому світі для постійного контролю подій на світових ринках і оперативного реагування на спроби порушників недобросовісно отримати вигоду від незаконного використання символіки УЄФА Євро 2012™.

– Насамкінець ключове запитання. Хто саме може гарантувати захист прав УЄФА в Україні?

– В Україні Спілка європейських футбольних асоціацій заручилася підтримкою держави на найвищому рівні в особі всіх правоохоронних і органів влади, які гарантували найбільш повний та оперативний захист його прав.

Сподіваюся, що правосвідомість фізичних і юридичних осіб у нашій державі забезпечить дотримання чинного законодавства щодо захисту прав інтелектуальної власності УЄФА.

Повага до прав УЄФА, виконання вимог щодо використання символіки УЄФА та УЄФА Євро 2012™ дадуть змогу Україні вперше за свою історію прийняти учасників однієї з наймасштабніших спортивних подій сучасності та отримати неочіненні іміджеві дивіденди й потужний стимул для розвитку економіки.

ЗМІСТ ОСВІТИ

У НПУ імені Михайла Драгоманова відбувся міжнародний форум фахівців у галузі освітніх вимірювань. Під час якого перші випускники-магістри, за спеціальністю «Освітні вимірювання» отримали дипломи

ТЕСТУВАННЯ – ЦЕ ТРЕНД

— Не секрет, що основним «трендом» розвитку сучасної освіти є збільшення «ваги» того, що ми можемо охарактеризувати словом «тестування» — і в самому освітньому процесі, і в оцінці його результатів, — зауважує Дмитро Сільвєстров, координатор проекту, професор Стокгольмського і Малардаленського університетів. — Але раніше ні один з університетів України не готував спеціалістів у галузі освітніх вимірювань.

Міжнародний форум відбувся в рамках проекту «Освітні вимірювання, адаптовані до стандартів ЄС» за програмою Європейського Союзу Tempus. Дмитро Сергійович зауважує, що Tempus, на його думку, є однією з найвдаліших програм Європейського союзу, зорієнтованих на створення дружнього, узгодженого зі стандартами ЄС освітнього простору в країнах, що межують із союзом. А проект «Освітні вимірювання, адаптовані до стандартів ЄС», покликаний допомогти створити і впровадити в практику української освіти нової спеціальності. Освітні вимірювання — це досить складна сучасна галузь знання, в якій синтезовано і методи статистики, опрацювання результатів тестування, і методи психометрії, формування питань, чимало інших математичних напрямів. Також повинні бути задіяні сучасні програмні засоби для узагальнення результатів освітніх вимірювань.

Дмитро Сільвєстров упевнений, що спеціалісти освітніх вимірювань — це

НОВА СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Вони вимірюють знання

фахівці широкого профілю в галузі тестування. Тому їх кваліфікація може бути затребуваною в різних видах діяльності, пов'язаних з тестуванням.

Про актуальність проведеної роботи говорить директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання Національної академії педагогічних наук України Валерій Биков.

— Педагогічні вимірювання є однією з найважливіших складових педагогічних систем, — каже він, оскільки дають можливість не тільки оцінити загальну ефективність навчання чи підготовки педагогічного персоналу, а й є потужним фактором управління навчально-виховним процесом.

ЗНАННЯ БЕЗ КОРДОНІВ

Дмитро Сільвєстров розповідає, що в 2008 році Міністерство освіти і науки України запропонувало спеціалістам трьох українських педагогічних університетів розпочати розробку програм, а

потім — і підготовку бакалаврів, і магістрів у сфері освітніх вимірювань.

— І тоді до мене звернулися учасники цього процесу з пропозицією ініціювати такий проект в рамках програми, — розповідає Дмитро Сергійович. Він зауважує, що для успішної реалізації проекту передусім важливо правильно підібрати його учасників. У міжнародному проекті брали участь три українських ВНЗ: НПУ імені Драгоманова, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя і Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка. А ще — чотири університети з Євросоюзу: Малардаленський університет (Швеція), Кельнський університет (Німеччина), Римський університет «La Sapienza» (Італія) і Гельсінкський технологічний університет (Фінляндія). Міністерство освіти і науки, молоді та спорту було куратором етапів реалізації цього проекту, зокрема в питаннях ліцензування програм і акредитації спеціальностей.

Уніфікація освітніх стандартів в Європейському союзі значно пришвидшилася завдяки Болонському процесу. Дмитро Сільвєстров стверджує, що в Європі відбуваються такі самі процеси перебудови освітньої системи, як і в Україні. Це, зокрема, відхід од традиційної системи екзаменів при вступі до ВНЗ. А основна відмінність тамтешньої вищої освіти полягає в тому, що в європейських університетах перелік спеціальностей напряму залежить від запитів ринку. Тому при появі нових потреб у промисловості дуже швидко з'являються нові спеціальності — часто університети самостійно вирішують питання про їх появу. А в Україні цей процес поки що є повільнішим.

— Узагалі, процес розвитку освіти в Україні є дуже інтенсивним, — каже експерт. — Одним із прикладів такого розвитку можна вважати і реалізацію цього проекту. Завдяки йому, наприклад, значно поліпшилася технічна база університетів-учасників.

Учасники форуму обговорювали теоретичні засади підготовки і перепідготовки фахівців у галузі освітніх вимірювань, пропонували варіанти розв'язання актуальних проблем викладання навчальних дисциплін циклу «Освітні вимірювання», вивчали кращий досвід конструювання й адміністрування тестів. А також розглядали переваги і недоліки національних систем вступних тестувань і моніторингу якості освіти.

Під час проведення заходу випускники-магістри НПУ імені Михайла Драгоманова, які закінчили навчання за спеціальністю «Освітні вимірювання», отримали дипломи і додатки європейського зразка «Diploma Supplement». За словами заступника першого проректора університету Володимира Сергієнка, кілька найкращих студентів, які добре себе зарекомендували, вже прийняті на роботу в Український центр оцінювання якості освіти.

Максим КОРОДЕНКО, «Освіта України»

ДРУГА ВИЩА

ДИРЕКТОРИ – СТУДЕНТИ

Уявіть собі підприємця, менеджера компанії чи посадовця, який вирішив підвищити фахову кваліфікацію. Ефективний шлях зробити це — здобути другу (чи третю, четверту і так далі) освіту, яка тісно пов'язана з діяльністю управлінця. Як правило, це економіка, фінанси, право і менеджмент. Причому директорів-абітурієнтів не обов'язково поступати до університетів Кембріджа, Гарварда чи Каліфорнійського. Провідні вітчизняні ВНЗ дають другу освіту, яка за якістю часто не поступається закордонній. Наприклад, пропонують навчання за програмами MBA (магістр бізнес-адміністрування), спеціалізовані магістерські програми, вивчення іноземних мов тощо.

У пошуках позитивних прикладів «Освіта України» звернулася до народного депутата України Сергія Баранова-Мохорта, який має три вищі освіти.

ТРИЧІ СТУДЕНТ

— Сергію Миколайовичу, скажіть, навіщо людині, успішній в бізнесі чи державному управлінні, ще одна вища освіта? Це ж додаткові фінансові, часові та інші витрати.

— Причини можуть бути які завгодно: від бажання зробити свій бізнес успішнішим до особистих амбіцій. Досить типова ситуація: вітчизняні підприємці чи менеджери колись отримали вищу освіту, але за спеціальністю, не зовсім дотичною до поточної роботи. А час не стоїть на місці: ринки розвиваються, вимоги у сфері державної служби зростають, конкуренція стає щільнішою. Це підвищує планку професійної

підготовки кожного окремого банкіра, бізнесмена, менеджера, посадовця тощо. Зрештою, вони приходять до висновку, що треба вчитися далі. І це, до речі, не лише право чи економіка. Знаю приклади, як успішні люди вчаться на психологів, соціологів і навіть на природничих напрямках.

— Це правда, що маєте три вищі освіти?

— Так. З 1985 по 1993 рік навчався в Київському політехнічному інституті, спеціальність «інженер — системотехнік»; з 1994 по 1996 рік — у Київському державному економічному університеті (нині Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, КНЕУ, — «Освіта України»), «магістр обліку та аудиту в банках»; з 1997 по 2001 рік — в Академії державної податкової служби України, «правознавство».

ВЛАСНИМ КОШТОМ

— Візьмімо, для прикладу, КНЕУ. Ваші враження від навчання там?

— Я навчався в Центрі магістерської підготовки (ЦМП) — провідному структурному підрозділі КНЕУ. Це було в 1994 — 1996 роках — пощастило потрапити в перший набір, він же перший випуск. Навчався власним коштом. За переважну більшість слухачів платили юридичні особи. Через те, що платив за себе сам, намагався максимально ефективно використовувати час для навчання — як на заняттях в ЦМП, так і вдома: слухав, конспектував, читав. Що дня після роботи до 1 — 2 години ночі готувався до сесії, причому в міжсесійний період... Познайомився з багатьма цікавими людьми, з деяким товаришом й досі. Один з них, до речі, став моїм кумом.

— Знання, здобуті в ЦМП, знадобилися в подальшій кар'єрі?

— Звичайно. Навіть більше: після навчання в Центрі доля поєднала мене з освітою. З 1997 року працював у вищих навчальних закладах, Міністерстві освіти і науки, молоді і спорту. Тепер працюю в Комітеті з питань науки і освіти Верховної Ради. Дуже вдячний за все директору Центру Анатолію Михайловичу Поручнику.

КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ

— Якщо стежите за розвитком альма-матер, скажіть, яким сьогодні є Центр?

— Стежу уважно, я ж — освітянин. Центр спеціалізується на наданні освітніх послуг на базі другої вищої освіти. Як і 17 років тому, там готують фахівців вищої кваліфікації: магістрів з економіки і підприємництва, менеджмен-

«Міжнародний фінансовий менеджмент», «Міжнародна торгівля» та «Маркетинговий менеджмент». Підкреслю, одна з родинок цього навчального закладу — ексклюзивність програми MBA.

— Сьогодні багато вищів пропонують ексклюзивність... Може-те конкретизувати?

— Розсудіть самі. Програму MBA Центр розробив спільно зі Школою менеджменту Комерційного інституту м. Нансі (Франція). Сьогодні він вийшов на новий виток співробітництва з європейськими бізнес-школами і уклав угоду про співробітництво з авторитетною Міжнародною бізнес-школою BBSI (м. Борнмут, Велика Британія) з реалізації програми MBA і видачею сертифіката цієї школи випускникам

ЗРЕШТОЮ, ЧИМАЛО БІЗНЕСМЕНІВ І УПРАВЛІНЦІВ ПРИХОДИТЬ ДО ВИСНОВКУ, ЩО ТРЕБА НАВЧАТИСЯ ДАЛІ

ту і права. Це, без перебільшення, визнаний в Україні лідер бізнес-освіти.

— Якщо так, що там пропонують вибагливим абітурієнтам?

— Як я знаю, Центра має серйозні конкурентні переваги. Насамперед, це підготовка разом з іноземними ВНЗ-партнерами магістрів за програмами MBA, «Управління міжнародним бізнесом»,

програми. Англійські викладачі проводять курс тренінгів, а професори зарубіжних університетів і бізнес-шкіл викладають на п'яти магістерських програмах. І ще один штрих. За роки існування ЦМП підготовлено понад 8000 менеджерів, які працюють на ключових посадах у фінансовій та бізнесовій сферах, а також державній службі.

Юрій ЗУЩИК, «Освіта України»

Письмові й усні запитання надійшли від усіх фракцій парламенту. Більшість цікавилася, зокрема порядком і перебігом вступної кампанії до вищих навчальних закладів. Тому міністр розпочав з цього найбільш масштабного питання.

УМОВИ ПРИЙОМУ – ЯК НИКОЛИ РАНО

Хотів би наголосити, що вперше за 20 років державні Умови прийому до вищих навчальних закладів України були завершені після громадського обговорення, зареєстровані в міністерстві юстиції і оприлюднені так рано – 12 жовтня 2011 року, – розповів Дмитро Табачник. – Це дало можливість викладачам, абітурієнтам десять місяців працювати і готуватися за стабільними правилами. В Умовах зазначається, що заяву про допуск до участі в конкурсному відборі вступник може подати як особисто, так і в електронній формі. В 2012 році цей порядок підготовлено окремим документом, затверджено і зареєстровано в міністерстві юстиції. За новими умовами прийому приймальні комісії кожного вищого навчального закладу зобов'язані фіксувати факти подачі всіх заяв у паперовому вигляді в Єдиній державній електронній базі з питань освіти безпосередньо під час прийняття заяви. Умовами встановлено, що для здобуття освіти на рівні бакалавра за напрямом філологія та здобули повну середню освіту мовами національних меншин угорською, молдовською, румунською, кримськотатарською або польською складати екзамен з такої мови, оцінки з якої виставлені в документі про освітній рівень. Результати екзаменів будуть оцінюватися від 100 до 200 балів.

Також приймальним комісіям за умови наявності педагогічних і науково-педагогічних кадрів дозволено встановлювати вступні екзамен для осіб, які вступають на освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра за напрямом філологія та здобули повну середню освіту мовами національних меншин угорською, молдовською, румунською, кримськотатарською або польською складати екзамен з такої мови, оцінки з якої виставлені в документі про освітній рівень. Результати екзаменів будуть оцінюватися від 100 до 200 балів.

У ФАВОРИ ІНЖЕНЕРНІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Міністр повідомив, що відповідно до постанови Кабміну від 17 травня 2012 року обсяг прийому для підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста становить майже 79 тисяч осіб, що на 4 000 більше, ніж торік, у тому числі 68 тисяч місць денної форми навчання. За ОКР бакалавра встановлено державне замовлення на рівні 127 200 осіб, зокрема за денною формою навчання – 108 тисяч.

За рішенням уряду істотно збільшено обсяг прийому за державним замовленням порівняно з 2011 роком на такі напрями підготовки, як електроніка (майже 34 %), енергетика та енергетичне машинобудування (на 14,5 %), радіотехніка, радіоелектронні апарати, зв'язок (майже на 25 %), металургія та матеріалознавство (на 64 %), маши-

ЄВРО СКАРГ НЕ ВИКЛИКАЛО

У п'ятницю на запитання народних депутатів відповідав міністр освіти і науки, молоді та спорту України Дмитро Табачник

нобудування та металообробка (майже на 28 %), хімічні технології та інженерія (на 4 %), авіаційна та ракетно-космічна техніка (на 44 %), транспорт і транспортна інфраструктура (на 32 %). Крім того, на виконання рішення уряду збільшено обсяги держзамовлення за напрямами: інформатика, системний аналіз, комп'ютерна наука, автоматизовані та комп'ютерно-інтегровані технології, системна інженерія, комп'ютерна інженерія, мікроелектроніка, наноелектроніка, безпека інформаційних і комунікаційних систем.

Так у 2012 році збільшено обсяг прийому за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра за кошти держбюджету за напрямами підготовки для ІТ-галузі майже на три тисячі місць – на 24 %.

Обсяг прийому за ОКР спеціаліста за держзамовленням становитиме 64 тисячі осіб, в тому числі 57 тисяч – це денна форма навчання. Для ОКР магістра відповідно – 44 600 і приблизно 37 000.

ЗНОВУ ПРО ФУТБОЛ

«Чи зашкодило випускникам шкіл те, що в зв'язку з Євро – 2012 був скорочений навчальний рік», – шлося в запитанні від фракції Партії регіонів.

– Навчальний рік у всіх ЗНЗ незалежно від їх типу, форми власності завершився 25 травня цього року, – відповів Дмитро Табачник. – Виняток був лише для випускників. Для того, щоб одинадцятикласники встигли скласти ЗНО, а також мали час подати апеляцію, для них навчальні заняття було завершено 3 травня, а вручення атестатів відбулося 12 травня. Втрачає шість годин на кожному предметі. Враховуючи той факт, що за навчальною програмою кожного предмету відведено від 6 до 10 годин резервного часу для повторення й узагальнення вивченого, то втрачає навчального часу на вивчення нових тем не було. Варто констатувати, що всі вступники цього року знаходились у рівних умовах. Але задля уникнення перевантажень міністерство вжило ряд заходів. У всі навчальні заклади було надіслано відповідні рекомендації щодо використання навчальних тем і навчального матеріалу і проконтрольовано, щоб у зміст завдань Державної підсумкової атестації і ЗНО не було внесено останні теми. Хотів би наголосити, що окрім безпідставних заяв деяких ЗМІ про незручність, жодних офіційних скарг від учителя чи випускника не було.

СПЕЦПЕРЕВІРКА ЗА ДВА ТИЖНІ – РЕАЛЬНІСТЬ!

– Згідно зі статтею 11 Закону України «Про запобігання проявам корупції», що набула чинності з 1 лютого цього року, всі, хто влаштовуються на посаду державного службовця, повинні пройти спецперевірку, яка охоплює й міністерську. Є такі дані, що в МОНмолодьспорту відтоді, як

ЦЬОГОРІЧ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЗАВДЯКИ ДОПОМОЗІ КОЖНОГО З НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УПЕРШЕ ПІДТРИМАВ БЮДЖЕТНИЙ ЗАПИТ МОНМОЛОДЬСПОРТУ НА ШКІЛЬНІ АВТОБУСИ НА РЕКОРДНУ СУМУ ЗА ВСІ РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

було ухвалено закон, знаходяться 22 тисячі таких запитів. І людей цікавить: як зробити, щоб міністерство на запити відповідало не за 2 – 3 місяці, а через 2 тижні? Що ви збираєтесь зробити для поліпшення ситуації? – запитала у Дмитра Табачника представниця фракції «БЮТ-Батьківщина» Уляна Мостіпан.

– Сьогодні в нас є більш як 26 тисяч запитів, – повідомив міністр. – Люди працюють цілодобово, і в суботу, і неділю. Крім того, створено спеціальну групу з працівників кадрових підрозділів київських ВНЗ, мобілізовано представників від інших центральних органів, які надають допомогу за умови, що вони мають відповідний допуск. Але основне вже зроблено на минулому тижні: за пропозицією уряду внесено зміни до Указу Президента, прийнято відповідну постанову Кабінету Міністрів України і тепер право спецперевірки отримали всі головні

управління освіти і науки місцевих державних адміністрацій. Учора ми завершили передачу справ вісімнадцятьом ОДА, які також долучаються до перевірки. І, сподіваюся, що до кінця червня ми ввійдемо в графік, який передбачає Указ Президента – два робочих тижні на проведення спеціальної перевірки. Зазначу, що під час спецперевірки в більш як трьохсот осіб виявлено невідповідності в документах – неіснування такого диплома, підробку тощо. Починаючи з 2010 року всі документи про всі рівні вищої освіти є в єдиній електронній базі. Це значно пришвидшує перевірку. Документи, отримані до 2000 року, підлягають перевірці листуванням. Найбільші затримки трапляються у випадку, якщо люди закінчили ВНЗ за межами України. Крім того, після 1992 року багато таких закладів ліквідовано. Це теж ускладнює надання достовірної інформації.

ДО УНІВЕРСИТЕТУ – ПО ЗНАННЯ

– Чи поділяєте Ви думку про те, що студенти з високогірних населених пунктів, на які поширюється гірський статус, мали б пільги при вступі і, наприклад, безплатне проживання у гуртожитках? – запитує депутат від фракції «НУ-НС» Станіслав Аржевітін.

– Щодо пільг при вступі чи поселенні: нині в умовах прийому враховано всі 11 категорій, які, згідно з рішенням законодавців, мають пільги. В умовах прийому визначено, що в державному замовленні для них повинно бути відведено не менше 25 відсотків. Це рішення підтримали і громадські організації, і спілка ректорів, адже в 2010 і 2009 роках траплялись випадки, коли пільговики займали всі місця держзамовлення. Скажімо, в Національному економічному університеті імені В. Гетьмана, в КНУ імені Т. Шевченка. І навіть ті випускники, які отримали 190 – 200 балів з трьох предметів, не мали змоги вступити.

Щодо законодавчої ініціативи: якщо буде таке рішення законодавця, то ми його обов'язково врахуємо. На мою думку, до університетів потрібно потрапляти за знаннями.

ШКІЛЬНІ АВТОБУСИ – ЗА ГРАФІКОМ

– Багато чого робиться для технічного переоснащення сільських шкіл. Чи не буде зірвано рафік забезпечення сільських шкіл шкільними автобусами? – поцікавився регіонал Михайло Чечетов.

– Цьогоріч Кабінет Міністрів України завдяки допомозі кожного з народних депутатів уперше підтримав бюджетний запит МОНмолодьспорту на рекордну суму за всі роки незалежності України, – розповів міністр. – Це – 253 мільйони на придбання шкільних автобусів, для створення рівних умов навчання для дітей, які мешкають у сільській місцевості. Відповідно до рішення Верховної Ради, проведено тендер, що дасть змогу закупити 989 автобусів. За графіком, доставка автобусів у школи передбачається в серпні – вересні і закінчиться до 25 жовтня. Графік дотримується, Міністерство фінансів забезпечило внесення авансу, в конкурсі тендері перемогли чотири вітчизняні виробники, які мають відповідні сертифікати. Серед переможців офіційна ціна придбання шкільного автобуса для замовника виставлена 401 – 403 тисячі гривень, а переможці тендеру пройшли з пропозицією в 354 – 356 тисяч гривень за спеціально обладнаний автобус на 25 місць. Я впевнений, що всі автобуси вчасно будуть доставлені в сільські школи. Якщо додати ще автобуси, які закуповуються за рахунок місцевого бюджету, то, думаю, цьогоріч буде повністю розв'язана проблема доставки учнів до шкіл.

Шпальту підготували Максим КОРОДЕНКО і Дмитро ШУЛКІН, «Освіта України»

МОРОЗ ПО СПИНИ

ЧОРНА РУКА ПОЛЮЄ НА ТЕБЕ!

Страшні історії, які розповідають діти, – не дурниця, а необхідний етап психічного розвитку

Пам'ятаєте, десь із місяць тому ми писали про «нові жахи», що їх вигадують сучасні діти по всьому світу? Тут тобі і кровожерлива Сліпа Діва з Іспанії, і японська Жінка Без Обличчя, яка знаходить свої жертви прямо на вулиці, і ще багато чого страшного. Але чому б не згадати вітчизняну «класику жанру» – Чорну Руку, Червоне Піаніно і, звичайно ж, стару добру Труну на Коліщатах? Змінюються покоління, а моторошні оповідки продовжують переказувати одне одному нові діти. Навіщо це їм?

Виявляється, ці страшні і, відверто кажучи, трохи дурнуваті історії виконують дуже важливу психологічну функцію – вони допомагають дитині позбутися страху. А цих страхів – ірраціональних, незрозумілих, містичних – маленька людина переживає, повірте, дуже багато. Та про все по порядку.

НЕВИМОВНИЙ ЖАХ

Навіть дитина, яка живе в затишному світі, з люблячими батьками, бабусями й дідусями, десь у три – п'ять років починає відчувати страх. Перший дитячий жах – темрява (пам'ятаєте, як ховалися під ковдрою від уявних примар у темній кімнаті). Пліч-о-пліч з ним ідуть боязнь замкнутого простору й самотності. А десь близько шести років, коли дитина вже має досить чіткі уявлення про час і простір, на неї звалюється наймоторошніший страх – страх смерті. Дитя вже не лише розуміє, а й душею відчуває, що людське життя має початок і кінець. Ще через якийсь час деперсоніфікований страх смерті трансформується у більш конкретний – страх втратити батьків.

Усі ми, навіть дорослі, знаємо, як важко боятися чогось на самоті і що набагато легше почуватися, коли комусь відкриєш душу. Але нам, дорослим, зробити це легше, бо ми, по-перше, впевненіші в собі, а по-друге... знаємо більше слів. Уявіть себе на місці маленької дитини, яка інколи навіть не може дібрати правильні вислови, аби розповісти про те, чого вона боїться.

І тоді діти починають оповідати одне одному «страшилки» – моторошні, ірраціональні історії про Чорну Руку і Труну на Коліщатах. По-перше, через них дитина може розповісти про свої страхи, а основне – розділити їх з іншими. Адже розділений з кимось страх – майже переможений!

Звісно ж, «страшилка» розповідає про дитячі жахи мовою алегорій. Спробуймо її розшифрувати!

ЧЕРВОНА ПЛЯМА

Чесно кажучи, я не вперше звертаюся до цієї теми. Якщо бажаєте почитати праці серйозних дослідників дитячого фольклору, раджу знайти роботи російських учених – психолога Марії Осоріної та філолога Маїни Череднікової, що почали досліджувати «страшилки» ще в 70-х роках минулого століття і дійшли досить цікавих висновків. За чудернацькими образами дитячих історій вони відшукали реальні психологічні проблеми і страхи.

Є кілька улюблених сюжетів. Перший, найбільш поширений, розповідає про своєрідний портал в іншу реальність, звідки до нашого світу приходять сили зла:

«Переїхала родина в нову квартиру, а на стіні однієї з кімнат – Червона Пляма. Батьки зафарбовували її, але вона все одно з'являлася. Тоді на стіну повісили ковдру. Наступної ночі зник дідусь, потім бабуся. А в тій сім'ї було двоє дітей – дівчинка і маленький хлопчик. Третьої ночі він зник. Тоді дівчинка вирішила не спати і подивитися,

що коїться. Вночі вона побачила, як ковдра на стіні піднялася і звідти вилізла Чорна Рука! Вона спробувала схопити маму, але дівчинка зчинила галас, а батько прокинувся і викликав міліцію. Міліціонери відшкребли пляму, а за нею були дверцята до комори, де ховалися бандити. Вони щоночі перевдягалися Чорною Рукою і крали людей».

Згадайте, як ви в дитинстві зводили «халабуду» з простирода, накриваючи ними, скажімо обідній стіл. Діти люблять гратися в «будиночки», тому що дім для них – безпечний

дис? А може пішла назавжди?! Ой, жах...

Саме тому дія більшості страшних історій відбувається або вночі, коли дорослі сплять, або тоді, коли мама з татом кудись ідуть. Як варіант – помирають. Але це вже дуже страшно.

БІЛА ЛЯЛЬКА

Зло має багато шляхів. Воно може опинитися в будинку, проникнувши через дзеркало, двері або вікно. А ще його можуть занести додому нерозсудливі дорослі. Принесе мама якусь нову іграшку – а, може,

**БЛИЗЬКО ШЕСТИ РОКІВ,
КОЛИ ДИТИНА ВЖЕ МАЄ
ЧІТКІ УЯВЛЕННЯ ПРО ЧАС І
ПРОСТІР, НА НЕЇ ЗВАЛЮЄТЬСЯ
НАЙМОТОРОШНІШИЙ СТРАХ –
СТРАХ СМЕРТІ. ЧЕРЕЗ ЯКИЙСЬ
ЧАС ВІН ТРАНСФОРМУЄТЬСЯ
У БІЛЬШ КОНКРЕТНИЙ –
СТРАХ ВТРАТИТИ БАТЬКІВ**

простір. Але так буває не завжди. Коли малюк залишається на самоті, він бачить дірки в «захисному контурі» будинку. Всі ці вікна, двері, дзеркала, а ще страшні шафки – хто знає, що ховається за їх дверцятками? Там – небезпека!

Звісно, коли мама поруч, усі ці «страшні місця» – досить звичайні. А коли вона пішла ку-

саме в ній зачаїлася смертельна небезпека?

«Одна дівчинка пішла з мамою до магазину і побачила там красиву ляльку – в білій сукенці, з синіми-пресиніми очима. Мамі лялька дуже сподобалася, і вона подарувала її доньці. Вночі дівчинка, дримаючи, почувала дивний стукіт: «тук-тук-тук», ніби маленькі іграшкові

ніжки тупотять. Уранці прокинулася – а мама мертва! Наступної ночі дівчинка лягла в ліжку, але не спала. Знов чує: «тук-тук-тук». Бачить, лялька злазить з полиці – і до неї! Очі світяться синьо, неначе ліхтарі! Дівчинка хотіла крикнути – аж лялька вчепилася їй у шию і задумалася».

Чому діти бояться нових речей? Справа в тому, що, по-перше, десь до п'яти років дитина не вважає, що всі речі – живі (це називається «дитячий анімізм»). По-друге, малюк ще не може чітко відокремлювати фантазії від реальності. Тому він насправді існує у фантастичному світі серед живих речей. І не дивно, що деякі з них (особливо нові!) можуть здаватися небезпечними.

Я завжди згадую іграшкового ведмеда зі свого дитинства. Батько привіз його мені з від'їзду. Це була гарна іграшка – якщо ведмедика нахилити, він гарчав. І я в паніці ховалася від нього під ліжку, вимагала, щоб батьки кудись прибрали страшну потвору. Здається, невдовзі його подарували комусь іншому.

Щодо ляльок – за небезпекою вони обженуть навіть ведмедів. Адже лялька, взагалі, рід особлива. Це копія людини, тому вона завжди використовується в магічних практиках багатьох народів. Згадайте історії про воскових ляльок, яким проколювали серце довгою розпеченою голкою!

ЧОРНЕ ПІАНІНО

Ще один популярний сюжет страшних історій можна сформулювати трьома словами: «Заборона – порушення – кара». Мама заборонила хлопчикові сідати в Червоне Крісло. Він сів. Крісло задушило його. Мама заборонила дівчинці грати на Чорному Піаніно. Дівчинка заграла, її почувала Труна на Коліщатах і приїхала, аби забрати всю сім'ю. Яке ж психологічне підґрунтя мають такі сюжети?

Батьки взагалі для маленької дитини – фігури досить суперечливі. Попри безмежну любов до них, малюк їх... боїться. Точніше, боїться порушити

ТОТАЛІТАРНИЙ ЖАХ

ТРУНА ЧИ «ВОРОНОК»?

Більшість дослідників дитячого фольклору вважає, що «страшилки» як жанр з'явилися відносно недавно – десь у другій половині минулого сторіччя. Але є й інша теорія: своєю появою страшні історії мають завдячувати... сталінським репресіям і Другій світовій війні. І в цьому щось є. Наприклад, поширений сюжет про Чорні Штори, що вбивають людей. А тепер уявіть собі дитину, яка переживає авіаційний наліт. Перелякані дорослі, виття сирен і... щільні чорні штори, якими завішують вікна – що це, як не передвісник чогось страшного? Ось тільки малі діти плутали причину і наслідок. Їм здавалося, що паніку викликають саме страшні Чорні Штори.

Аргумент другий – навіть у телевізійну і комп'ютерну епохи у «страшилках» фігурує радіо, яке страшним голосом повідомляє: «Зачиніть щільно двері і вікна, вулицями їде Труна на Коліщатах!» Так і чуєш голос Левітана з фільмів про війну.

І, нарешті, сама сумновідома Труна на Коліщатах – що це, як не алегоричний образ чорного НКВС-ного «воронка», який ночами їздив вулицями і забирав назавжди матусь і татусів?

СТАРЕ І НОВЕ

батьківські заборони, що іноді здаються незрозумілими. Навіщо, наприклад, треба мити руки перед обідом, коли вони і так чисті? Чому не можна розмовляти з незнайомцями, адже це так цікаво?

І потім, коли дитина дорослішає, вона має відвойовувати у батьків усе більше й більше власного життєвого простору. Тут не обійтися без порушення батьківських заборон. Дитина відчуває внутрішній конфлікт між страхом перед порушенням правил і... необхідністю зробити це. Ще один цікавий момент — найбільш жорстокою фігурою деяких «страшилок» є... мама дитини.

СИНІЙ НІГОТЬ

«Була собі сім'я — тато, мама, хлопчик і дівчинка. Одного разу хлопчик защемив палець дверима, і в нього ніготь посинів. Наступного дня дівчинка пішла до школи. Повертається — брата немає ніде, а мама смажить пірижки з м'ясом. Дівчинка взяла один, відкусила, а там синій ніготь. Тоді вона зрозуміла, що мати братика вбила і наробила з нього пірижків!»

Звідки цей жах? Заспокойтеся, не від того, що діти вважають батьків смертельними ворогами. Насправді вони бояться не батьків — вони бояться втратити батьківську любов. Думки про те, що тато з мамою можуть їх покинути або померти, прагнення викоренити цей страх і породжують історії, головні герої яких — батьки-монстри. І найчастіше це — мама, тому що вона є більш значущою фігурою для маленької дитини. Дитя залежить від матері більше, аніж від батька, одержує від неї більше ніжності, а іноді і... ляпасів.

СРІБНИЙ КРАН

Дослідники дитячого фольклору з'ясували, що «страшилки» починають цікавити дітей десь у п'ять років, «розквіт жанру» припадає на сім — десять ро-

ків. А після дванадцяти діти звичайно уже припиняють розповідати ці дурниці.

У тому, як з віком змінюється сюжет «страшилок», теж є певна закономірність. Дошкільнята — поціновувачі найбільш моторошних історій, герої яких зі стовідсотковою ймовірністю приречені на смерть. Іраціональне Зло перемаже. Не виживе ніхто.

Молодші школярі вже шукають ворогів більш звичайних: в Чорному Піаніно ховаються реальні бандити, а за Червоною Плямою є дверцята не в інший вимір, а в звичайну комору, де живуть розбійники. Є тут і якась подоба хепі-енду: кмітлива дівчинка викликає міліціонерів, а ті врятовують частину сім'ї.

А ось після десяти років настає черга якісно нових «страшилок». Наприклад, таких:

«Купила сім'я нову квартиру, зробила ремонт. У ванній поклали чорну плитку. А бабуся каже: «Тільки не купуйте срібний кран!» Але батько не послухався і купив. Уночі прокидається і чує з ванни: «кап-кап». Пішов він туди і не повернувся. Потім прокинулася мама. Почула «кап-кап», пішла у ванну кімнату і теж зникла. Потім бабуся, дідусь... Останнім прокинувся маленький хлопчик. Бачить — удома нікого немає, а з ванної кімнати несеться: «кап-кап». Зайшов він туди, а там!... Уся сім'я зібралася і кран лагодить!»

Коротше кажучи, моторошна історія перетворюється на анекдот. У цей самий час (тобто, коли дитина входить у підлітковий вік) замість «страшилок» вона починає цінувати інший жанр дитячого фольклору (ще дурніший, як на мене). Це так звані «садиські віршички»: «Хлопчик у льоху знайшов кулет — і у селі вже ніхто не живе». Дурниця? А от і ні. Саме така поезія (разом з іронічними «страшилками») допомагає остаточно позбутися дитячих жахів.

Дорослі згадують про те, як у дитинстві кров застигала у жилах, наче полуничне морозиво, коли вони чули історії про Чорну Руку. Звичайно ж, нові покоління дітей теж оповідають одне одному «страшилки» своїх батьків. Але разом з класичними Шторами-Вбивцями, Чорними Руками і Синіми Мерццями діти вигадують усе нові й нові історії. Ось кілька «модернових страшилок» — спробуйте вгадати, які реальні страхи за їх моторошними алегоріями?

ФОКУСНИК-ЛИХОДІЙ

Одного дня до міста приїхав цирк. У цьому цирку працював фокусник з жовтими зубами. Почалася вистава. Фокусник виніс на манеж великий чорний ящик. Показав усім, що він порожній. Потім попросив кого-небудь з глядачів вийти і залізи в цей ящик. Один чоловік заліз і фокусник зачинив його. Після цього він усім показав, що людина зникла і ящик порожній. Усі сміялися і аплодували, вистави йшли щодня. Скоро в цьому місті помітили, що стали зникати люди. Детективи обшукували всі закутки, підвали і горища, але людей не знаходили. Прийшли обшукати цирк. У темному кутку вони побачили великий чорний ящик і відкрили його. На його дні була липка червона рідина. Один детектив торкнув її рукою, і ця рідина спалила руку. Він дуже злякався і закричав. Його відвезли до лікарні. Всі зрозуміли: фокусник вбивав людей у чорному ящику. Фокусника з жовтими зубами заарештували і посадили до в'язниці.

КАЗКА, МІФ, АРХЕТИП?

Ми вже зрозуміли, що маленька дитина живе в особливому, чарівному світі, де не відрізниш фантазію від реальності, де кожна річ має душу, а, відкривши звичайне вікно, можна потрапити в інший вимір. Тому не дивно, що діти вигадують власні міфи, казки і магичні обряди, які передаються з вуст у уста.

Насправді страшні історії, попри те, що в них іноді діють міліціонери, бандити і директори шкіл, своїм корінням походять із сивої давнини. Прадавні «родичі» страшних історій — давні казки про русалок, чортів та Бабаїв, що жили в доіндустріальну епоху. Але дослідники дитячого фольклору дійшли висновку, що навіть сучасні «страшилки» мають відбиток міфологічної свідомості, яка властива первісним народам і... дітям.

Це дуже добре видно з деяких рис, що об'єднують давній міф і сучасну «страшилку». По-

МАЛЕНЬКА ВІДЬМА

Одного дня маленький хлопчик ліг спати. Коли він майже заснув, відчув, що хтось лоскоче його ноги. Прокинувся — нікого немає (він дуже злякався), ліг спати. І так тривало щодня! Потім хлопчик розповів усе мамі, і мама каже:

— Ти не засинай. Коли хтось тебе буде лоскотати — ввімкни світло і побачимо, хто це. Ми будемо за дверима і швидко зайдемо.

Він так і зробив — увімкнув світло і бачить перед собою маленьку дівчинку, а в той момент зайшли всі. Дівчинка зрозуміла, що на неї всі дивляться, і відірвала хлопчикові ногу.

ЧЕРВОНІ ЗУБИ

До однієї школи прийшов новенький учень. Коли всіх дітей відпустили додому, він залишився після уроків. Технічка каже йому: «Йди додому, бо тут ходять Червоні зуби!»

— Я подивлюся школу і піду, — відповів він. Учень ходив по школі, зайшов до одного кабінету і заснув. А опівночі з'явилися Червоні зуби.

Вони кинулися на хлопчика і з'їли його. Вранці, коли учні прийшли до класу, побачили людські кістки. Викликали міліцію. В усіх стали перевіряти зуби — ні у кого таких немає. Наостанок вирішили перевірити в директора. В нього виявилися червоні зуби.

КОПИЦЯ СІНА

Василь проводжав дівчину додому. Це була їх перша зустріч. Тьмяне місячне світло падало на доріжку. Ось уже і поріг її будинку. Вони попрощалися. Як тільки за дівчиною зачинилися двері, довкола настала п'ятьма. Але Василь був сміливим парубком і впевнено попрямував додому. Раптом йому здалося, що хтось за ним спостерігає. Озирнувся — нікого, лише копиця сіна. Хлопець пішов далі. Чує, за ним щось тупцяє. Дивиться, а копиця вже перед ним стоїть, свої солом'яні руки до шиї тягне. Добре, що у Василя були сірники. Чиркнув і запалив сіно, а сам швидко-швидко побіг додому. Наступного дня дівчина, яку він проводжав, не прийшла на побачення. Тоді Василь сам пішов до неї додому. Дивиться, а дівчина вся в опіках. Брови, вії і волосся спалені. Він усе зрозумів і відтоді перестав проводжати незнайомих дівчат.

П'ЯТИЙ ТРОЛЕЙБУС

Одного дня ввечері жінка чекала тролейбуса. Раптом бачить, що він під'їжджає до зовсім порожньої зупинки. А в нього був п'ятий номер. Жінка зайшла в тролейбус і поїхала. Та він зупинився біля моргу, і кондуктор сказав:

— Кінцева зупинка. Плати за проїзд.

— У мене проїзний, відповіла.

Але потім побачила, що це — мрець. Він хотів жінку затагнути в морг, але та вирвалася і втекла. Наступного дня розповіла це міліції, та їй не повірили, тому що було чотири маршрути тролейбусів.

ТІНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ

перше, всі демонічні персонажі зазвичай забарвлені у свій колір. Найчастіше використовуються чорний, червоний і білий кольори. Зелений, синій та жовтий теж популярні, але трапляються рідше. Вони також найчастіше зустрічаються в прадавніх міфах.

Ще один доказ того, що свідомість дитини схожа на свідомість первісної людини, що вона архаїчна — це страх перед порталом в іншу реальність. Не так уже й давно наші пра-пра-дідуся і бабусі вірили в те, що че-

рез вікна й двері в дім справді можуть проникнути злі духи, тому вважали за необхідне захищати ці місця за допомогою магичного захисту. Думаєте, візерунки на віконних рамах або фігурки тварин чи гномів біля дверей робили для краси? Ні, це були обереги від злих духів. Сьогодні, щоправда, іграшкових тваринок ставлять у дворі, не задумуючись над тим, що це відголосок давніх містичних обрядів. А ось, коли над дверима сільської хати вішають підкову або пучок трави, то що це, як не спроба відігнати духів?

Шпальти підготували Людмила ЗАГЛАДА та Наталя ЧОМКО, «Освіта України»

СТОСУЄТЬСЯ ВСІХ.
ЦІКАВО КОЖНОМУ

ВСЕ ПРО
ОСВІТУ

освітній портал
ПедПРЕСА

- Важливі нормативні документи та всі аспекти освітньої політики, думки фахових освітян і батьків, наукові досягнення і проблеми наукового середовища, питання здоров'я педагогів і учнів, психологія і педагогіка — **ВСЕ ЦЕ І БАГАТО ІНШОГО ЗІБРАНО НА ОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ РЕСУРСІ**
- Можливість **ONLINE-ПЕРЕДПЛАТИ НА ФАХОВІ ВИДАННЯ**
- Унікальна докладна **БАЗА ВСІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ**
- Найповніша новинна стрічка подій **ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ**

Вступна кампанія – 2012 у вітчизняних ВНЗ розпочинається за три тижні – 2 липня. Отже, в абітурієнтів і їхніх батьків не бракуватиме часу, щоб остаточно визначитися з планами на майбутні 5 років. Вибір залежатиме не тільки від бажання опанувати ту чи іншу професію, а й від балів, отриманих на ЗНО. Витримку справжнього гравця треба мати вступникам, коли вони побачать рейтингові списки першої, другої і третьої хвилі. Однак технології не стоять на місці. Тепер дізнатися про шанси на вступ можна ще до оголошення списків рекомендованих до зарахування.

Українські студенти створили програму, що прогнозує шанси на зарахування до ВНЗ

Сергій Вайсер

Олександр Сабов

ВСТУПЛЮ – НЕ ВСТУПЛЮ!

Особливу програму «Прогноз вступу» створили Олександр Сабов і Сергій Вайсер, студенти четвертого курсу радіофізичного факультету Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Ввівши бали, отримані на ЗНО, і середній бал атестата, абітурієнт у відсотковому співвідношенні зможе оцінити свої шанси на вступ за державним замовленням до певного вишу за обраною спеціальністю. Комп'ютерна система аналізує результати попередніх вступних кампаній і обчислює вірогідність вступу.

ЗАМІСТЬ КАВОВОЇ ГУЦІ – РЕАЛЬНІ ЦИФРИ

На перший погляд усе це скидається на ворожіння на кавовій гущі. Однак розробники зазначають, що прогноз ґрунтується на реальних даних, що правда минулорічних вступних кампаній. Проте програма дає змогу з деякою похибкою оцінити прохідні бали на спеціальності.

– Принцип роботи такий: абітурієнт вводить свої бали за ЗНО, середній бал атестата і отримує прогноз на вступ до того чи іншого ВНЗ на різні спеціальності, – пояснює Сергій Вайсер. – Прогноз оснований на багатьох факторах. Ключовими є дані про вступні кампанії 2011, 2010 і 2009 років. Ми збираємо інформацію із сайту vstup.info (Система «Конкурс» – Авт.), попередньо їх опрацюємо і створюємо власну базу даних. Потім на основі певного алгоритму ми обчислюємо прохідні бали і можливі відхилення від них. Відтак ми можемо сказати абітурієнту,

які в нього шанси. Наразі доступний тільки перший модуль сервісу, який вираховує шанси на вступ, ґрунтуючись на минулорічних даних.

Але розробники мають на меті й надалі вдосконалювати сервіс. У майбутньому планують запустити другий модуль, що працюватиме в режимі реального часу. Тобто інформація про шанси на вступ буде оновлюватися щоденно, спираючись на свіжі дані сайту vstup.info.

Дехто з абітурієнтів уже скористався сервісом «Прогноз вступу». За словами розробників, користувачі в цілому задоволені, але знайшли і недоліки в програмі. Наприклад, серед предметів ЗНО у формі для заповнення немає всесвітньої історії, яку нині учасники тестування складали вперше за 4 роки. Однак виправити це неможливо, поки не оновиться інформація на сайті vstup.info.

Користуватися програмою і справді дуже просто. Кілька хвилин – і перед очима всі можливі ВНЗ, до яких ви можете вступити. Також можна відфільтрувати результати. Наприклад, не показувати ті, де найменші шанси на вступ. Або демонструвати тільки вищі конкретного міста або області.

З ПРИЦЛОМ НА МАЙБУТНЄ

Однак Олександр і Сергій не тільки ставили собі за мету створити сервіс, який би просто «передбачував» шанси на вступ з певною мірою вірогідності. Розробники хочуть показати абітурієнтам увесь спектр можливих варіантів, про які вони, можливо, не замислювалися.

Разом з прогнозом вступник отримує інформацію про те, ким працює більшість випускників цієї спеціальності та про їхню середню заробітну плату. Крім того, повідомляється ще й ступінь популярності факультету або спеціальності серед інших абітурієнтів.

– Уявіть, ми маємо перелік усіх спеціальностей, якими можна оволодіти в українських вишах, – розповідає Олександр Сабов. – З допомогою пошукової системи Яндекс ми можемо шукати в інтернеті резюме, де вказана спеціальність, за якою людина навчалася, а також попередні місця роботи. Я намагався знайти близько сотні резюме з кожної спеціальності. Після опрацювання інформації, ми отримали дані про те, в якій сфері працюють люди з певною освітою і яку середню зарплату вони отримують. Звичайно ж, для статистики – це мізерна кількість, тому результати мають похибку і досить приблизні, але загальне уявлення дають.

Так хлопці намагаються переконати абітурієнтів, що насправді юристи й економісти, по-перше, не такі високооплачувані спеціалісти, як здається. А по-друге, повернути увагу до не надто популярних, проте перспективних і затребуваних на ринку праці професій.

Створюючи базу даних резюме розробники зіткнулися з певними проблемами. Скажімо, деяких спеціальностей або взагалі немає в резюме, або їх занадто мало для більш-менш об'єктивного аналізу. Але це нашою розробників на ідею доповнити сервіс «Прогноз вступу» ще одним показником – конкуренція на ринку праці.

ВЗЯЛИ СЕБЕ «НА СЛАБО»

На створення сервісу «Прогноз вступу», Олександра і Сергія підштовхнула робота в приймальній комісії КНУ ім. Т. Шевченка.

– Зрозуміло, ми побачили деякі нюанси й недоліки вступної кампанії, проблеми, що виникають в абітурієнтів, – розповідає Олександр. – У нашому колективі хтось озвучив думку про те, що непогано було б створити сервіс, на якому майбутні студенти могли б обчислити свої шанси на вступ.

А восени хлопці вирішили втілити цю ідею в дипломній роботі. Щоправда, пізніше з'ясувалося, що на «бакалавраті» ми тільки складаємо державні іспити. Однак ми все одно не відмовилися від проекту.

До того ж стало відомо, що Facebook проводить в Україні ІТ-чемпіонат із соціальної тематики. Тоді розробники трішки змінили концепцію свого проекту,

щоб відповідав умовам конкурсу.

– Крім того, технічна частина втілення ідеї була дуже цікава для нас, як для програмістів, – запевняє Олександр. – Можна сказати, нас стимулювало й бажання перевірити, зможемо ми зробити такий сервіс чи ні. Тому був і соціальний інтерес, і власний. Ми намагалися викласти «на повну»: використовували найновіші «фішки» і все своє вміння. Не мали жодних обмежень, що насправді дуже рідко буває на ринку програмних послуг. Звичайно замовники висувають свої вимоги, критерії і межі. А тут ми могли розвернутися.

На створення програми для абітурієнтів від планування – до готового продукту хлопцям знадобилося близько чотирьох місяців.

– У жовтні ми розпочали обговорення нюансів проекту, в грудні представили прототип сервісу і пообіцяли в березні показати вже робочу версію програми, – пригадує Сергій. – Звичайно, ми погарячкували, тож довелося досить напружено попрацювати.

– Насправді, 10 березня в Києві відбувся фінал конкурсу від Facebook, тому ми були зобов'язані встигнути, – додає Олександр. – Загалом робота тривала всю зиму, але це з урахуванням того, що ми навчалися і працювали.

На ІТ-чемпіонаті, який влаштувала компанія Facebook, хлопцям вдалося посісти призове місце.

– На фіналі конкурсу ми стали третіми серед 11 команд, – каже Олександр. – Але перед цим були регіональні відборони тури, де по Києву ми виборили перше місце. Звісно, ми трохи засмутились. Але все одно дуже раді, що взяли участь у цих змаганнях. Познайомилися з працівниками Facebook, розпитали про можливість стажуватися в офісі компанії в США.

У майбутньому своє життя Олександр і Сергій пов'язують тільки зі сферою ІТ. Мріють наступного літа потрапити на стажування до Facebook, а ось магистратуру планують закінчувати не в Україні, а за кордоном. Щоправда, після закінчення навчання збираються повернутися на Батьківщину.

Анна ЦЯЦЬКО, «Освіта України»

ВИПРОБУЙ НА СОБІ!

ЯК ПЕРЕВІРИТИ СВОЇ ШАНСИ НА ВСТУП?

Випробувати на собі сервіс «Прогноз вступу» вже за тиждень можна буде на освітньому порталі ПедПРЕСА – redpresa.com. Крім того, 11 червня портал започатковує спеціальний проект «Вступ – 2012».

Тут ми зібрали потрібну, а основне, достовірну інформацію щодо цьогорічної вступної кампанії. Щодня на відвідувачів порталу чекатимуть нові поради і відповіді на нагальні запитання:

- система вищої освіти України;
- необхідна документація для вступу;
- як вступати до вишу випускникам минулих років;
- кому і за що надаються пільги при вступі;
- як порахувати середній бал атестата;
- вступні випробування, конкурс;
- система «Електронний вступ»;
- вступ до українських ВНЗ іноземним студентам і тим, хто отримав освіту за кордоном;
- як відбувається зарахування до вишу;
- бюджетне та контрактне навчання.

Також ми покажемо і розкажемо, як правильно заповнювати заяву абітурієнта для приймальної комісії та користуватися системою електронної реєстрації абітурієнтів.

ХРОНІКИ ЗНО – 2012

ТЕСТУВАННЯ ЗАВЕРШЕНО, ОСОБЛИВИХ ПОРУШЕНЬ НЕ БУЛО

7 червня українські абітурієнти склали останнє зовнішнє незалежне оцінювання – з біології. Тепер залишилося дочекатися своїх балів. Вступникам уже відомі результати з хімії, географії, російської мови, математики і всесвітньої історії.

Громадські спостерігачі, які контролювали дотримання всіх правил під час ЗНО, загалом позитивно оцінили організацію зовнішнього незалежного оцінювання, втім, відзначили ряд недоліків.

Основною проблемою для значної кількості абітурієнтів у 2012 році стала наявність мобільних телефонів під час тестування, зокрема – сплановане використання засобів зв'язку групою осіб для передачі інформації про зміст завдання та оприлюднення її в інтернеті, повідомляє Громадянська мережа ОПОРА. Мінімізувати використання технічних засобів зв'язку була покликана новація цьогорічного ЗНО – металолучкачі. Однак, уже перше тестування (15 травня, хімія) показало брак єдиних підходів і порядку застосування металодетекторів у тих пунктах тестування, де вони справді були. Тому «УЦОЯО зобов'язаний уніфікувати процедуру застосування металодетекторів на пунктах тестування, а також чітко визначити покарання для абітурієнтів за порушення правил проходження ЗНО в частині, що стосується наявності та використання мобільних

телефонів» – підсумувала національний координатор спостереження за ЗНО від Громадянської мережі ОПОРА Ольга Стрелюк.

Абітурієнти в основному засмучені через друкерську помилку в завданні з історії України. Як повідомили в прес-службі УЦОЯО, фахова предметна комісія з історії України, розглянувши інструкцію до завдання № 56 (тестові зошити 2, 5, 8, 11, 14), тестове завдання та правильну відповідь до нього, ухвалила рішення про його оцінювання.

	А	Б	В	Г
1		×		
2				×
3	×			
4			×	

або

	А	Б	В	Г
1				×
2	×			
3				×
4		×		

Український центр оцінювання якості освіти врахує всі правильно позначені відповіді.

Нагадаємо, що учасники ЗНО – 2012, які вважатимуть оцінку своєї роботи несправедливою, можуть подати апеляцію поштою на адресу: 01135, м. Київ, вул. Чорновола, 24 (із поміткою «Апеляційна комісія УЦОЯО»). Як зазначають в Українському центрі оцінювання якості знань, заяви приймають протягом трьох днів з дня оприлюднення результатів ЗНО на інформаційних сторінках абітурієнтів.

ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВИРОКУ

Школяр з Білої Церкви перемагає онкохворобу

Ці діти — герої. І батьки їх — теж. І не тільки тому, що зібрали всю силу волі в кулак і подолали хворобу, а багато хто продовжує долати. Вони герої ще й тому, що погоджуються ворушити неприємне, розповісти про свою історію «в газету», аби морально підтримати тих, у кого схожа доля. Підтримати, аби вони не впадали у відчай, не опускали рук.

Оксана, — мама чотирнадцятирічного Саші Декончука з Білої Церкви, якому поставили онкодiагноз, дуже переживає, аби сина не підготило морально, коли він надібає цей номер газети з розповіддю про нього. І тим не менше... тим не менше, Оксана погодилася на розмову. Якщо не вона — то хто ж?

УСЕ ПОЧАЛОСЯ З БАНАЛЬНОГО ПАДІННЯ

Як це дуже часто буває, почалося все з дурниці. Як у тому фільмі: «Впав, прийшов до тям...» Одного осіннього дня 2008 року Саша просто йшов, спіткнувся і впав. При цьому вдарився лівим коліном — з ким не буває? Хлопець навіть не сказав удома про своє падіння, аби не турбувати рідних. Зі слів Оксани, він завжди був спортивним — займався рукопашним боєм. Тому якісь дрібні ушкодження за травми не вважалися. А в цьому разі на місці забою навіть синця не було. Та згодом вище коліна з'явився біль: ніло та й ніло. Сашу повели до хірурга.

— Лікар сказав: «Напевне, якість розтягнення. Якщо й далі болітиме, призначимо лікування». Біль у сина ніби трохи пройшов. А потім знову по-

чалося... Ніло, пекло. Повели до іншого лікаря — він призначив зігріваючу мазь. Та біль не вщухав. Я почала переживати. Тоді син й зізнався, що впав. Вирішили зробити рентгенівські знімки, але молодий лікар нам відмовив. Мовляв, не вчіть мене, що треба робити. Я сказав гріти, прийдете за кілька днів. То ми й гріли. І нагріли...

Вирішили повести Сашу ще до одного лікаря — той навіть насварився, чого одразу не зробили знімок. Спішно пішли в рентген-кабінет... Знімок показав, що кістка вже була вражена...

— Може, якби ми раніше зробили цей знімок, усе могло би бути інакше, — ледве стримує емоції мама. — А так же ж погріли те коліно...

ПРО 19 БЛОКІВ ХІМІОТЕРАПІЇ ДЛЯ ДИТИНИ...

Але піддаватися розпачу не було коли. Сашу повезли до Київського інституту ортопедії і травматології. В той самий день йому під наркозом зробили біопсію кістки (взяли шматочок тканин на дослідження). І через п'ять днів в Інституті раку хлопчикові було поставлено діагноз, який валить морально з ніг і дорослих, не лише дітей — остеогенна саркома... Не гаючи дорогоцінного часу, розпочали лікування: хіміотерапію, різні вливання, введення стимуляторів...

Отак у лікуванні минуло шість місяців. Хіміотерапії зробили дев'ятнадцять блоків. А в червні Сашу прооперували — видалили шматок кістки, вражений онкопроцесом. Я слухаю розповідь моєї співрозмовниці, і мені відлягає від серця: ногу хлопцеві вдалося зберегти. Це найголовніше... Але чи усе так просто, як книжка пише? Дефект кістки був таким значним, що його мусили замінити ендопротезом (штучним фрагментом), а консервативне лікування проводили ще до грудня.

Коліно не розгиналося, потрібно було розробляти його, виконувати різні вправи... Однак зусилля медиків не були даремними. Саша повернувся до школи, почав наздоганяти упушене.

І ЗНОВУ ВИПРОБУВАННЯ

Здавалося, все стало налагоджуватись. Але через два роки після операції — нові випробування.

— Очевидно, в лікарні щось не додивилися, бо розпочався запальний процес, — продовжує мужня мама. — Ми не знали, що робити. Та ще й пізно кинулися: не одразу зробили контрольні знімки, тому й не зорієнтувалися, що відбувається. Виявляється, запалення поширилося аж до ендопротеза. Тому його видалили, на місці дефекту поставили так званий

цим ендопротезом, видужування розтягнулося на довго.

У Саші в місці враження періодично набиралася рідина, яку потрібно було видаляти. Випробування не з легких — перенести хіміотерапію, операцію — й усвідомлювати, що і це ще не все! Такі «чистки» робили тричі — і всі ці рази Саша, зціпивши зуби, витримував усі процедури.

Київський Інститут раку — сумний заклад. Тим не менше, Оксана не може нахвалитися медиками, котрі в ньому працюють. Каже, все, що там робиться — від душі. І не тільки тому, що лікарі й медсестри пам'ятають, з якими діагнозами сюди потрапляють. Просто совісні люди. Чи не такими мають бути медики?

НЕ МАЮЧИ ЧАСТИНИ КІСТКИ, САШКО ЗАЙМАЄТЬСЯ З ГАНТЕЛЯМИ, ПІДТЯГУЄТЬСЯ НА ПЕРЕКЛАДИНІ, ЯКУ ВЧЕПИЛИ ВДОМА. НАВІТЬ ТИХЦЕМ ВІД МАМИ СІДАЄ НА ВЕЛОТРЕНАЖЕР

спейсер (пристосування, через яке вводять ліки), а Саші заборонили ставати на ногу. Ми так тішилися: син став входити в коліно, в нього навіть волосся і вії почали вже відростати після хіміотерапії. Я й на роботу пішла. І тут...

Зі слів мами, яка, хоч і не є медиком, та за цей час вивчила ази медицини не гірше студента медичного ВНЗ, постійний ендопротез ставиться у вісімнадцять років, коли так звана зона росту припиняє свою «роботу», і кістки не ростуть. В Саші був ще такий вік, коли кістки росли. Це збільшило клопіт з ендопротезом, оскільки кістка росла, періодично треба було підкручувати ендопротез, аби він за довжиною «доганяв» кістку. Але та гачка, що відповідає за підкручування, виявилася причиною запалення і відторгнення ендопротеза.

— З нами в лікарні було багато хлопчиків і дівчаток. У них усе добре. За той час, що ми лікувалися, вони проходили свій курс, благополучно виписувалися і поверталися додому. А в нас стався такий клопіт з

— І розрадіть, і заспокоють. Хоча там такі залізні нерви треба мати, аби не зірватися, — хвилюючись, продовжує моя співрозмовниця. — Не кожен таке витримає, та ще й за таку маленьку зарплату.

ЯК НЕ ВІТРЯНКА, ТО СТОМАТИТ

Весь цей час, коли Саша хворів, мама Оксана примудрялася викручуватися з роботою. Коли син знову пішов до школи, повернулася на роботу. Але через місяць, коли почалися нові випробування, мусила знову її залишити. Взагалі, процес лікування скидався на комп'ютерну гру, в якій потрібно докладати неабияких зусиль, щоб вийти на наступний рівень. То Саша захворів на вітрянку, а це було протипоказанням до введення всіх необхідних лі-

ків, то погіршилися показники крові, а хлопчикові мусили вводити препарати крові, щоб нормалізувати її стан — і знову затримка з лікуванням... Ну, ніби все поборолі, а тут — на тобі — стоматит. І знову пауза в лікуванні.

Життя і здоров'я — найголовніше, що треба було тоді рятувати. А як же навчання? Саша, коли захворів, навчався в шостому класі. Через постійні лікарні про шкільну науку довелось забути і відстати від ровесників. Але допомогло те, що вчителів Сашкові «виписали» додому (тобто оформили індивідуальне навчання). Вони приходили і терпляче допомагали долати прогалини. А через рік після того, як було поставлено діагноз, Саша, трохи зміцнівши, повернувся до школи — стіни теж уміють підтримувати, а що ви думали! Мама дуже берегла сина і відпустила його до школи, коли гарна погода. У сніг чи ожеледицю й говорити нічого, аби Саша зі своєю хворою ногою кудись ішов. Тому довелось комбінувати відвідування школи з індивідуальним навчанням. Пережили й ці незручності!

ОСНОВНЕ — НЕ ОПУСКАТИ РУК

— Його дуже підтримали однокласники, — згадує мама. — І в школі, і постійно приходили до нас додому. Я тепер бачу, що в мого сина є справжні друзі. Скільки я сама чула історій, що діти відвертаються від хворої дитини, і вона падає духом. Але нас це оминувало. Слава Богу, було все інакше.

Оксана каже: її син знає, що таке рак. Але не знає, що означає незвичне для повсякдення слово «саркома».

— Не хочу, аби він дізнався про це. Боюся, що може замкнутися в собі.

А що на часі? Попереду нова операція — Саші будуть ставити новий ендопротез. Збираються робити це в Харкові. Постала проблема грошей — але і її подолають! Оголошено збір коштів. Ми теж хотіли би долучитися до цієї благородної справи, тому публікуємо всі необхідні реквізити, за якими ви зможете підтримати Сашку.

...Дитина як дитина. Він уже не може дочекатися того дня, коли стане зрозуміло: хворобу подолали. А тепер намагається не відставати в навчанні. І не тільки! Не забув і про своє захоплення — спорт. Не полишає фізичних вправ, відтискається від підлоги: кладе хвору ногу на здорову — і вперед! Не кожен дорослий так зуміє! Займається з гантелями, підтягується на перекладині, яку вчепили вдома. Навіть тихцем від мами сідає на велотренажер. Мріє про професію програміста — товариш приходив до Саші і допомагає в азах комп'ютерної науки.

— Основне, не падати духом. Я переконалася, що навіть рак можна подолати, — каже Оксана Декончук. — Багато хто з батьків, в яких є онкохворі діти, зіткнувся з такими проблемами. У нас проблема з коштами — ходили і стукали в різні двері. І нам допомагали.

Оксана КОВТОНЮК, «Освіта України»

НАШ ЛІКНЕП

ВИНИКАЄ НА РІВНОМУ МІСЦІ

Остеогенна саркома — злоякісна пухлина, що походить з кісткової тканини. Характерним є швидкий, прогресуючий ріст, постійний самовільний біль у зоні враження, гіпертермія, поширення в основному в легені. Вона становить від 30 до 60% усіх злоякісних пухлин кісток. Розвивається найчастіше в дітей, підлітків і молодих людей 20 — 25 років. У чоловіків частіше, ніж у жінок. Зазвичай розвивається в довгих трубчастих кістках (стегнових, гомілкових тощо). Нерідко порушуються функції кінцівки (шкунтильгання, обмеження рухливості в близько розташованому суглобі, незначна контрактура (спазми м'язів) тощо). В 5 — 10% випадках захворювання може виявитися патологічними переломами.

Як і будь-яка інша злоякісна пухлина, остеогенна саркома продовжує викликати в науковців запитання щодо механізму її виникнення — на «рівному місці» нормальні клітини починають раптово перероджуватися і неконтрольовано збільшуватися в своїй кількості. Поштовхом для цього може бути і незначна травма, як це сталося в героя статті.

Остаточний діагноз можна поставити лише за допомогою біопсії (простими словами — коли в пацієнта, який знаходиться під наркозом, голкою «висмокчують» порцію кісткової тканини для гістологічного дослідження). Під мікроскопом вражені клітини схожі на неправильної, витягнутої форми зірки з трьома — чотирма кутами, з великим, добре зафарбованим ядром. Як кажуть самі цитологи, красиво, але краса ця — небезпечна.

Гроші на ендопротез для Сашки ви можете перерахувати за реквізитами:
Приватбанк: р/с 29244825509100. МФО 305299. ЄГРПОУ 14360570
Призначення платежу: поповнення карти № 4405 8850 1963 6668
Отримувач: Декончук Оксана Анатоліївна, інд. код 2974203843.

ЦЕНТР ДИТЯЧИХ РАДОЩІВ

Генеральний директор МЦД «Артек» Олена Піддубна:
Здоров'я дитини – на першому місці

Є речі, люди, події, що будуть відомі незалежно від епохи. Міжнародний дитячий центр «Артек» – у цьому списку. Ось скажіть, які у вас виникають асоціації, коли ви чуєте це слово? Даю гарантію, що такі самі, як і в мене: море, звуки горна, пісні біля багаття... а ось загін веселих дітлахів біжить шикуватися на лінійку... І так буде сотні літ – унікальна здравниця існуватиме вічно і я знаю, що кажу.

Аоскільки ми – медична рубрика освітньої газети, то нам насамперед цікаво, як в «Артеку» стоять на сторожі дитячого здоров'я. Сьогодні розмовляємо про це з генеральним директором Оленою Піддубною. А, ледь не забула про основне. 16 червня центр дитячих радощів і рожевих щік відзначає День народження. Вітаємо якнайщиріше і бажаємо передусім міцного здоров'я – все інше буде.

25 ТИСЯЧ ЗДОРОВИХ І УСМІХНЕНИХ

– Якщо охарактеризувати в трьох – п'яти словах, чим живе «Артек» оздоровчий... Яким бачите сезон – 2012?

– За 87 років з невеликого лікувально-оздоровчого табору «Артек» перетворився на найбільший у світі дитячий центр. З початку року ми успішно провели вже чотири тематичні зміни, під час яких тут відпочило понад 9 тисяч дітей. За весь цей рік зможемо оздоровити понад 25 тисяч вихованців.

Усі зміни в «Артеку» є оздоровчими. Ми розуміємо, що батьки відправляють дітей на Чорноморське узбережжя, де унікальні кліматичні умови, насамперед для оздоровлення. Тому здоров'я дитини – на першому місці в нашій діяльності. Влітку обов'язкове щоденне відвідування пляжу і купання в морі. Якщо воно холодне – запрошуємо дітей відвідати сучасні басейни з морською водою, що підігривається. Взимку працює крийтий басейн теж з морською водою. Дуже багато фізкультурно-оздоровчих заходів, прогулянок у парковій зоні, походів у Кримський заповідник. В «Артеку» є дві туристичні бази, куди наші діти виїжджають для оздоровлення за спеціальною програмою.

– Складіть топ-10 українських дитячих здравниць. Яке місце відводите в цьому переліку «Артеку» і чому?

– Сьогодні є багато сучасних закладів, які успішно займаються оздоровленням. Але з «Арте-

ком» не можна зрівняти жодну з дитячих оздоровниць України. Особливим його зробили розмах, розташування в унікальній кліматичній зоні та історія розвитку. В його складі десять таборів – фактично ціла дитяча країна. «Артек» у десятки разів більший за середньостатистичний табір. У нього і завдання масштабніші, тому й вимоги до нас, відповідно, теж вищі. Наші вихованці отримують 24 види послуг, серед яких, окрім оздоровчих, заняття в гуртках, екскурсії, походи, морські прогулянки, спорт, заняття за спеціальними розвивальними і навчальними програмами.

– На що робите основну ставку, аби оздоровити дітей?

– На свіже повітря, водні процедури, налагоджений режим харчування. В «Артеку» працює понад 100 медичних працівників. Вони не тільки надають першу допомогу, якщо щось трапилось, а й обстежують дітей і за потреби розпи-

сують лікування. Тут, крім педіатрів, працюють і фахівці вузького профілю.

ХОЧ ПОСАДОВЦІ Й НЕ РОЗУМІЮТЬ...

– Якими є болючі питання «Артека»? Як вони вирішуються?

– Працювати заважає нерозуміння деякими чиновниками того, що «Артек» є цілою «державою», в якій, в силу особливостей – великий потенціал і окремі запити. В наших планах – оновлення лікуваль-

но-оздоровчої бази, будівництво лікувального корпусу на 120 ліжок. Тут працюватимуть інфекційне й травматологічне, а також відділення для дітей з хворобами верхніх дихальних шляхів. Такі наміри треба підтримувати і сприяти їх упровадженню, а не навпаки.

– А якими досягненнями в роботі пишаєтеся найбільше?

– Недавно ми придбали нове стоматологічне обладнання, нині в нас працює чудовий стоматологічний кабінет. Усім дітям, які прибули в «Артек», тут проводять санацію зубів. Багато хто потім лікує зубки, якщо є така необхідність.

Також ми працюємо над тим, аби в підлітків формувалося поняття здорового способу життя. Цьогоріч артеківці стануть учасниками спеціальних змін «Здорові діти – здорова нація», «Артеківський олімп». Буквально за кілька днів ми вперше проведемо нову спеціальну програму «Я можу врятувати життя!» разом з Українським фондом «Здоров'я» і Всеукраїнською радою реанімації та екстреної медичної допомоги – це будуть навчання з надання першої невідкладної меддопомоги. Вважаємо, що навчити сучасну дитину цього дуже важливо.

Також пишаємося і психологічною службою «Артека». В ній працює 12 кваліфікова-

90 % ПУТІВОК ДО «АРТЕКА» ВИКУПУЄТЬСЯ ЗА РАХУНОК БЮДЖЕТУ ТА РОЗПОДІЛЯЄТЬСЯ МІНІСТЕРСТВОМ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ СЕРЕД ДІТЕЙ, ЯКІ ПОТРЕБУЮТЬ ОЗДОРОВЛЕННЯ. І ЛИШЕ 10 % РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ЗА КОМЕРЦІЙНОЮ ЦІНОЮ

них дитячих психологів. Ми дуже добре розуміємо, якими різними є сьогодні діти. Багато хто з них приїжджає до нас зі своїм багажем психологічних проблем – комусь складно адаптуватися в незнайомому середовищі, хтось просто не вміє спілкуватися, а в когось проблеми в стосунках і спілкуванні в сім'ї і школі, не кажучи вже про дітей, які приїжджають до «Артека» після якогось лиха – землетрусу чи терористичного акту. З такими дітьми протягом зміни і працюють психологи, проводять тренінги, дають приватні консультації. Наприкінці зміни є відчутні результати.

НЕ ЛИШЕ ПРОФЕСІЙНІ, А Й ЛЮДСЬКІ ЯКОСТІ

– Чи приїжджають до вас із-за кордону по досвід?

– У нас тісно співробітництво з колегами із різних країн. До нас приїжджають директори і головні лікарі дитячих здравниць Росії, Молдови, Білорусі й дальнього зарубіжжя. Ми відкриті для спілкування, ділимося досвідом і самі виїжджаємо, аби повчитися в колег.

– Усесвітня тенденція є такою, що ледь не в кожній країні бракує педіатрів. А хто у вас працює і що треба зробити, аби влаштуватися сюди лікарем чи медсестрою? Чи жорсткими є критерії добору?

– Ми дуже багато працюємо, добираючи кадри, і медичні в тому числі. Сьогодні штат укомплектований педіатрами і вузькими фахівцями першої й вищої категорії. На літній період запрошуємо до «Артека» фахівців, які мають досвід роботи в дитячих таборах – це, в основному, лікарі медицини невідкладних станів, травматологи, інфекціоністи і педіатри. Обов'язкова вимога до медичного персоналу – аби професійні й людські якості.

загинули в результаті нещасних випадків на виробництві та під час виконання службового обов'язку. Особливого піклування потребують діти, які стоять на диспансерному обліку через хронічні захворювання. Решту 10 % путівок реалізують за комерційною ціною. Їх можуть придбати всі бажаючі. Путівку можна забронювати прямо на нашому офіційному сайті, а потім викупити.

МИ РОЗВИВАЄМОСЬ, ПОПРИ СКАНДАЛИ

– Якби вас посадили у крісло можновладця від медицини, що насамперед ви зробили б для «Артека»?

– Наполягала б, щоб повною мірою виконувався закон про «Артек». Повноцінно фінансувала б програму реконструкції і оновлення матеріально-технічної бази, побудувала б нове житло для персоналу.

– Не хочеться ворухити минуле, але чи потрясіння більш ніж трирічної давнини не зупинили розвиток здравниці? Йдеться про так званий секс-скандал...

– Протягом останніх трьох років у житті «Артека» – мирний і творчий період. Усі наші складнощі й проблеми, які ми долали, ніяк не позначилися на дітях, їх відпочинку. Це найголовніше. Тривала поетапна реконструкція об'єктів дитячого центру, розроблялися й впроваджувалися нові програми. Попри все, ми росли і далі ростемо. Діти з «Артека» їдуть щасливими і жвавими, батьки задоволені. Ні про яку зупинку розвитку нічого й говорити.

– Назвіть три (може, більше?) чинники, які, на вашу думку, є найголовнішими, аби українські (і не тільки) діти росли здоровими і веселими.

– Це здоровий спосіб життя в родині, дотримання принципів екологічного харчування. І щоб якнайбільше українських дітей побувало в «Артеку».

– І наостанок хотілося б поставити запитання, не пов'язане з проблемами і скандалами... За що ви любите дітей?

– За їх безпосередність, життєлюбство, неймовірну внутрішню енергетику, світло, яке вони випромінюють, їхню природну досконалість. А ще – за потенціал, закладений у кожній маленькій людині.

НАШ ЛІКНЕП

ВІД НАМЕТОВОГО ТАБОРУ – ДО МІЖНАРОДНОГО ЦЕНТРУ

Міжнародний дитячий центр «Артек» – державне підприємство України. З 2000 року перебуває в підпорядкуванні Державного управління справами Президента України.

Розташований в Автономній Республіці Крим в одному з найкрасивіших місць планети – на узбережжі Чорного моря, за 12 кілометрів від знаменитого курорту міста Ялти, в селищі міського типу Гурзуф. «Артек» займає територію 208 га, з яких 102 – парки. Берегова лінія з дитячими пляжами простягнулася на сім кілометрів від гори Аю-Даг (Ведмідь-гора) до селища Гурзуф. Створений у 1925 році невеликий літній наметовий табір «Артек» перетворився на країну дитинства – комплекс 10 дитячих таборів з розвинутою інфраструктурою.

ЯК «ДЕЛЬФІНЧИКИ» ПУСКАЮТЬ БУЛЬБАШКИ...

Вирішили навчити дитину плавати? Справа наче не складна, однак найперше ваше правило – малюк має отримувати задоволення від занять. Пам'ятайте, 10 відсотків дорослих і дітей боїться води. Не в останню чергу через те, що їх злякали такі ось «заняття». Якщо дитині емоційно некомфортно і вам після багатьох спроб не вдається навіть «покласти» її на воду, подумайте над тим, щоб звернутися до професійного тренера. Саме до такого спеціаліста, який навчив плавати вже не одне покоління, ми звернулися по пораді.

Майя Янівна вирізняється з-поміж інших тренерів, яких я бачила в багатьох басейнах, хоча б тим, що коли працює з дітьми, сама завжди в купальнику. Раптом що – одразу у воду. Більшість тренерів, навіть навчаючи дітей, не сходять з місця. Вона ж – увесь час поруч з малечю. Майя Щедракова пояснює свій запал до роботи, який зберегла протягом кількох років, досить просто.

ПОСТАВУ ПОЛІПШИТЬ БРАС

– Я дуже люблю дітей, – каже Майя Янівна. – Вважаю, що всі вони талановиті, особливо в плаванні. До мене приходять діти з певними проблемами зі здоров'ям, в основному – з викривленням хребта. Але я намагаюся всіх запевнити, що в них усе гаразд. Щоб виправити поставу, їм треба плавати брасом. Можна й кролем, але доведеться розробляти тільки один бік. При викривленні хребта вправо – треба плавати на лівому боці, щоб розтягнути м'язи, і навпаки. Для корекції постави також займаюся із дітьми в залі лікувальною фізкультурою з гімнастичними палицями. Крім того, качаємо прес, бо саме слабкі м'язи живота не втримують хребта і його хилить убік.

Тим часом у Палаці підводного спорту на тренування до

Стрибок з п'ятиметрової вишки

З чого почати уроки плавання?

НАЙПЕРШЕ, ЩО РОБИМО У ВОДІ, – НАВЧАЄМОСЯ ПРАВИЛЬНО ДИХАТИ. ВПРАВА НАЗИВАЄТЬСЯ «БУЛЬБАШКИ». ДІТИ, ВИСТРИБУЮЧИ З ВОДИ (НАБРАВШИ ПОПЕРЕДНЬО ПОВНІ ЛЕГЕНІ ПОВІТРЯ), СИЛЬНО, АЛЕ ДОВГО ВИДИХАЮТЬ У ВОДУ

Майї Янівни збираються її учні. Всі хлопці й дівчатка не тільки різного зросту й статури, а ще й дуже відрізняються за темпераментом. Деня і Рома взагалі води боялися, – каже тренер про двох хлопців, які сміливо стрибають у воду. Але основне – правильно на воду лягти. І пішло. Ірочка – справжня принцеса в рожевому купальнику, рухається повільно (так само поки що плаває), останньою заходить у воду й виходить з басейну. Ваня – дуже темпераментний хлопчик. Поки діти один раз доріжку пропливають і чекають інших, він встигає цю відстань ще двічі подолати. А спочатку теж води боявся! Секретом того, як навчити плавати непосидючих карапузів, ділиться тренер.

– Усіх, хто прийшов на заняття перший раз, навчав заходити у воду спиною вперед, – розповідає Майя Щедракова. – Це важливо, щоб не вдаритися. Хто боїться – одягає пояс із пінопласту. Найперше, що робимо у воді, – навчаємося правильно дихати. Вправа називається «бульбашки». Діти, вистрибуючи з води (набравши попередньо повні легені повітря), сильно, але довго видихають у воду. Дмухають, немов на гарячий чай, щоб з'явилися бульбашки. Потім беремо до-

фін» – діти пірнають під одне, потім друге, третє розгородження між доріжками – наче дельфінчики. З усіх видів спершу навчаємо плавати кролем і дельфіном. Лише потім брасом. Якщо цього не зробити, буде важко опанувати перші два стилі. Діти, а хто продемонструє стрибки з вишки?

ОДЯГНУВ ДИТИНІ ЛАСТИ – ВЖЕ НЕ СТЯГНЕШ

На заклик тренера одразу відгукуються найменші в групі хлопчик і дівчинка. Старші теж уміють, просто соромляться, – стверджує Майя Янівна. Дівчинку звати Азіза. Вона сміливо стрибає у воду з вишки 3 і 5 м. І на змагання дуже хотіла потрапити, але тренер не пустила – плаває ще погано.

– На змагання всі діти одягають ласты. Взагалі, починають працювати з ластами, коли вже не думають, куди діти руки-ноги і непогано плавають. Бо якщо одягнув ласты – їх уже не хочеться знімати.

Тим часом діти йдуть стрибати вже по четвертому разу. Якщо з вишки стрибнув, робитимеш це знов і знов, – запевняє тренер. І коли дитина чогось хоче, не можна забороняти або треба робити це дуже м'яко, – впевнена Майя Янівна. Тому дорослих з доріжок розганяємо – і останній раз пірнаємо...

– Усі діти різні. Одних стримуєш, інших підганяєш, – підсумовує Майя Щедракова. – Так, один хлопчик дуже боявся плавати. На змагання ледь умовили піти. Але я попросила іншого тренера крокувати поруч по бортику під час запливу, бо дуже вже дитя переживало. А потім – скільки щастя!

Олена СОЛОДОВНИК, «Освіта України»
Фото Ігоря Шихненка

ПРАКТИКА НА ВОДІ

Я – зірка

Щоб навчитися лежати на воді, можна робити вправу «Я – зірка». Дитина заходить у воду по пояс, робить глибокий вдих, розводить руки в сторони і лягає на воду. Дорослий може підтримувати дитину під спину. Ноги – на рівні плечей, руки розведені в сторони. Дитина дихає, не до кінця видихаючи повітря. Мета вправи полягає не тільки в тому, щоб навчитися лежати на воді, а й розслабитися, побороти страх.

Поплавок

Основне тут – навчитися пірнати. Діти також заходять у воду по пояс. Роблять глибокий вдих і затримують подих до кінця вправи. Треба підняти ліву ногу, притиснути до грудей і лівою рукою обхопити голілку, голову – нахилити. Потім швидко піднімаємо другу ногу й так само притискаємо до грудей, обхопивши правою рукою. Ніс «ховаємо» в коліна. При виконанні вправи важливо не лякатися і не відпускати ноги. Тоді через кілька секунд дитина випливе спиною догори. Можна заздалегідь домовитися, що вона в такому положенні полічить до п'яти, потім відпустить коліна і стане на дно.

Вправа «салют»

Запуск торпеди

У «запуск торпеди» можна гратися і в басейні, й у воді. Проте дітки вже повинні непогано плавати. Треба навчитися ковзати по поверхні якомога далі. Коли дитина навчається в басейні, можна відштовхуватися від бортика, а в річці чи на морі – мають допомогти дорослі. Стоячи по пояс у воді, треба нахилитися вперед, покласти долоню на долоню (пальці не згинати), витягнути руки. Далі малюк відштовхується від бортика (або його за ноги штовхає дорослий). Завдання – проплисти якомога далі, не змінюючи положення рук. Дихання треба затримати, адже обличчя буде занурене у воду.

ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

КУПАТИСЯ – НАТЩЕСЕРЦЕ

- Коли ти купаєшся – поруч обов'язково мають бути дорослі!
- Ніколи не запливай за буйки і не пірнай у незнайомих місцях.
- Якщо плаваєш на «відкритій» воді – стеж, щоб на твоєму шляху не було катерів, човнів чи катамаранів.
- Граючись з друзями у воді, не «топіть» один одного навіть жартома.
- Не запливай далеко на надувних кругах чи матрацах – може занести в море або течією річки відігнати твій «човен».
- Не купається і не плавай одразу після вживання їжі. Це можна робити лише через дві години.
- Не забувай: утомлений плавець – поганий плавець. У перервах між заходами у воду – треба відпочивати в затінку.

Дивитися телевізор – потреба, звичка, необхідність, захоплення, бажання... Для кого як. Є й такі, які і не думають вмикати «чарівного ящика». Стоїть він собі, як підставка під статуєтку чи полочка для книжок і вдома погоди ніякої не робить. Та, якщо в хаті, окрім телевізора, є ще й дитина, без діла електронний пристрій не буде.

Діти, які в ранньому віці проводять занадто багато часу біля телевізора, в подальшому можуть страждати від надлишкової ваги, поганої успішності в школі та інших негативних наслідків цієї звички, – так стверджують фахівці університетів Монреаля і штату Мічиган. У дослідженні взяло участь більш як 1,3 тисячі дітей, батьки яких спостерігали, скільки часу проводить дитина перед телеекраном. Потім учителі цих самих дітей аналізували їхню успішність, психосоціальні особливості і звички, а медики оброблювали індекс маси тіла, коли їм виповнилося десять років. Дослідження, за словами його авторів, показало, що дворічні діти, які занадто багато часу проводять біля екранів телевізорів, у майбутньому схильні, зокрема, до зниження успішності з математики на 6%. Крім того, на 5% підвищується індекс маси тіла, а ймовірність стати жертвою знущань однокласників для них зростає на 10%.

Це не єдине дослідження, що доводить негативний вплив телевізора на його шалених прихильників. Однак, на противагу, є ствердження про те, що телебачення допомагає дитині активно долучатися до життя в суспільстві. Отже, який вихід? Бути чи не бути? Дивитися чи не дивитися? Є варіант – контролювати час і те, що дивиться дитина, а також прищеплювати їй любов до таких програм, що можуть і посприяти роботі сірих клітин, і знадобитися в житті. А чи є такі програми?

Є. Однак їх не так багато, як хотілося б батькам. Серйозних українських – немає (невигідно готувати цей продукт). Така правда життя. Тому рятує чуже виробництво.

Мій майже трирічний племінник – фанат мультфільмів. Найулюбленіша стрічка – «Тачки». Втім періодично просить увімкнути йому фею Дінь-Дінь чи «любита» (робот Воллі). Але тепер його кругозір став активно розширюватися, і сестра займається пошуками цікавих передач для малого. Зауважу, що в цьому віці племінник здатен дивитися тільки передачі, що тривають недовго, де швидко змінюються

Невеликий гід по розважально-наукових передачах

яскраві картинки і де говорять та співають про те, що маленький хлопчик може повторити. До семи років шанси насолоджуватися мистецтвом у нього є, бо саме для цього віку знімають найбільшу кількість передач для дітей. Далі – гірше, бо пізнавально-розважальні телепередачі для підлітків – серйозна світова прогалина. Добре, що рятують телешоу «для дорослих», скажімо, про подорожі, автомобілі, флору і фауну. Наприклад, передача «Галілео» відповідає на багато «як», «чому» і «навіщо» простою мовою, але по-науковому.

Отже, якщо вам пощастить знайти у свого провайдера канал, що транслює це, дитина може подивитися і оцінити.

ВУЛИЦЯ СЕЗАМ

Це міжнародна дитяча телевізійна освітня програма, що вперше вийшла у світ в 1969 році! І вона досі є однією з найпопулярніших. У створенні шоу активно брали участь спеціалісти з розвитку дитини, педагоги й психологи, які переймалися тим, щоб програма була доступною й привабливою для дошкільнят і дітей до 12 років. «Сезам» має навчити читання, письма, цінностей суспільства, а також, як удосконалювати характер і вирішувати конфлікти. Головні персонажі вулиці – кумедні лахматі ляльки з великими ротами. Вони за свою історію навіть встигли «виростити» «Маппет-шоу», гумористичну програму та пародії на доросле кіно. Однак лише дитяча «Вулиця Сезам» живе донині.

ЛЕЙЗІ ТАУН

У перекладі з англійської – Лівне місто. Спортивно-пізнавальна телепередача для дітей. Дорослим подобається не дуже.

Дівчинка з фіолетовим волоссям, пафосні перуки і сцени з піснями, що повторюються кожної серії, не додають цікавості. Та не нам судити, а дітям, адже ідея в передачі така є. Сюжет такий: є місто з дуже лінливими жителями, та все починає змінюватися, коли там з'являється племінниця мера Стефані і Спортакус (акробатичний дядько на повітряному кораблі). І це дуже не подобається Фредді Лівному, що мешкає в підземеллі. Він весь час намагається вигнати Спортакуса... Мораль завжди єдина – лінливим бути погано.

ЦЕ МІЙ ДІМ

«Мій чудовий дім» – передача, створена французами. У серіях, що тривають близько восьми хвилин, діти з різних країн розповідають про будинки, в яких вони живуть (не плутати з «Хатами мажорів» – таку телепередачу «крутять» на одному з наших телеканалів). За короткий час кожна дитина показує не тільки свій побут, а й розповідає про друзів, про веселощі й те, як проводить день. Хтось живе у замку, хтось – у палатці, хтось боїться холоду, а комусь надокучила спека. Залежно від клімату, статків, звичаїв і смаку – всі будинки різні. Цікаво, весело й пізнавально.

ЦІКАВА НАУКА

Творці – австралійці. Саме вони вирішили продемонструвати, як знання законів фізики й хімії можуть прислужитися в повсякденному житті. Призначена передача дітям шкільного віку, однак її часто залюбки дивляться дорослі й дошкільнята. Невеликі передачі по 13 хвилин охоплюють кілька різних сюжетів. Як ось, наприклад: як виміряти свій пульс за допо-

могою трубочки для коктейлів; з'ясувати, звідки береться «гусяча» шкіра; як створити повітряного змія з пластикових пакетів; як зібрати підйомний кран з вішаків; як налякати друзів бридким слизом чи жахливою листівкою. Знудитися не вдасться.

ТВОЇ ВЕСЕЛІ ДРУЗИ ЗВІРЯТА

Або «Все про тварин». Як би не перекладали для нас назву цієї передачі, створену англійцями, суть лишається та сама. І вона вважається однією з найякісніших та пізнавальних програм для дітей. Це 52 серії документального фільму, створеного спеціально для тих, хто ще не дорослий. Кожна із серій доступною мовою розповідає про життя дитинчати якоїсь із тварин. Навіть сцени про полювання та важке існування фауни не здаються жорстокими.

НЕОКУХНЯ

Передача від російського виробника. Двоє ведучих (професор і комп'ютер) демонструють дітям, які чудодійні властивості може мати всяка добре відома речовина, яку можна знайти на кухні. Якщо щось із чимось змішати і збовтати – воно може й колір змінити, і на лід перетворитися, а то й зовсім зникнути. Ось така нетривіальна і ненудна кухня для дітей.

Це, звісно, не всі пізнавально-розважальні програми, на які можна натрапити на наших телеканалах або в інтернеті. Є ще багато інших, наприклад, головними героями програм для малечі часто є динозаврики, які чогось навчають. У деяких проєктах сенсу просто немає. А діти, до речі, глядачі прискіпчили – стерплять не все.

Наталія ЧОМКО, «Освіта України»

НЕКРАСИВА Я

У ШКОЛАХ ДЛЯ ДІВЧАТОК ВВЕДУТЬ УРОКИ САМОПОВАГИ

Як показують соціологічні дослідження, більше половини британців невдоволені своїм тілом. Це загрожує не лише психологічними проблемами, а й представляє загрозу для здоров'я, оскільки в прагненні до ідеалу люди часто йдуть на хірургічне втручання, небезпечні дієти. Особливо страждають від цього дівчата і жінки. Щоб урятувати прекрасну статю від переживань щодо свого тіла, Джо Свіндон, член Парламенту, запропонував ввести в початковій школі уроки самоповаги, на яких професійні психологи навчать дівчаток любити себе такими, які вони є.

НА МАЙБУТНЄ

НАВЧИ ДИТИНУ РОЗГАНЯТИ МІТИНГИ

У російських інтернет-магазинах дитячих товарів з'явилися спеціальні іграшки: автотакі і ОМОНівці. Все це, за задумом авторів, допоможе дітям самостійно змодельовувати і пограти в ситуацію, коли спецзагін виїжджає на розгін демонстрації. Ціна іграшки 584 рублі (майже 18 доларів). За словами представників магазину, попит на неї є. Розробник іграшки – російська фірма. А ось виготовляють машинки в Китаї. Іграшковий КАМАЗ з будкою ОМОНу має довжину 23 см, ширину – 8 см, висоту – 11,5. Кабіна – пластикова, з двома дверима. Коли двері відчиняються, гарчить двигун, і вмикаються передні фари.

ТАК ВИРІШИВ СУД

СТУДЕНТ ЗАПЛАТИТЬ ПОНАД ПІВМІЛЬЙОНА ДОЛАРИВ

Верховний суд відмовив у слуханні справи студента з Бостона, якому раніше наказали сплатити на користь звукозаписувальних компаній \$ 675 тисяч за скачування і «роздавання» 30 пісень. Проте адвокат «злочинця» каже, що є шанс добитися зменшення штрафу.

У 2009 році окружний суд ухвалив, що виплата надмірна і порушує положення конституції. Однак пізніше перший окружний апеляційний суд повернувся до початкового рішення. Спочатку розгляд ініціювала організація Recording Industry Association of America, відома активним залученням користувачів інтернету до відповідальності за незаконне скачування контенту. Присяжні мали можливість установити компенсацію від \$ 750 до \$ 150 тисяч за одну пісню, зрештою, зупинилися на \$ 22 500 за кожну із 30 композицій. Підсудний 25-річний студент стверджував, що не може судитися нарівні з великими піратськими сайтами, які заробляють гроші на нелегальному контенті. Контраргумент суду був обеззброюючим: може.

ГЛОБАЛЬНІШЕ

НАВІЩО ПЕРЕДАЧА? ДАВАЙ ТЕЛЕКАНАЛ

Дитячі телеканали часто стають територією відпочинку і для дорослих. Чому б не подивитися якийсь мультік? Навіть, якщо він повторюється вже тисячний раз. Хоча й тут недоліків не бракує. Декотрі дитячі канали мультіками аж надто зловживають. Якщо вважати, що територія мультфільмів – розважальна частина дитячого життя, то пізнавальною може стати «Діскавери» чи «Да Вінчі». «Діскавери» у нас частіше є в пакетах провайдерів, ніж «Да Вінчі», що, до речі, є одним з найкращих науково-освітніх телеканалів у світі. І він таки для дітей, хоча назвати його дитячим не повертається язик. Його творці вважають, що всі люди допитливі і вміють радіти пригодам та відкриттям. Тому і вирішили, що процес шкільного навчання можна доповнити і телевізійним пошуком відповідей на цікаві запитання. Навіщо океани? Що нам дала промислова революція? Зіркова математика, дика наука, каталізатор, квант знання, Маленький Ейнштейн... завжди можна знайти щось цікаве та корисне для себе.

СМАЧНОГО!

КОМПАНІЯ WALT DISNEY ВІДМОВИТЬСЯ ВІД РЕКЛАМИ ФАСТФУДУ В ДИТЯЧИХ ПЕРЕДАЧАХ

Компанія Walt Disney, що володіє інформаційною мережею ABC і кількома кабельними каналами, відмовиться від реклами фастфуду в дитячих теле- і радіо-передачах, а також на сайтах для дітей. Вона хоче припинити транслювати під час дитячих передач рекламу продуктів, які не відповідають мінімальним вимогам здорового харчування. Рішення Disney надійшло після того, як мер Нью-Йорка Майкл Блумберг оголосив про намір заборонити продаж безалкогольних цукровмісних напоїв об'ємом більше 0,5 літра в ресторанах, театрах, наметах і автоматах. США страждають від епідемії ожиріння. Майже кожна третя американська дитина має надмірну вагу. В 2006 році Інститут медицини оприлюднив доповідь, з якої виходило, що реклама фастфуду сприяє розвитку в дітей ожиріння. Того ж року Disney заборонив використовувати таких персонажів мультфільмів компанії, як Mickey Mouse для реклами нездорових продуктів.

БРАТИ, ЯКІ СТВОРИЛИ НІМЕЦЬКУ МОВУ

Поява такої, здавалося б, «несерйозної» книжки – збірника казок братів Грімм – зробила революцію у... філології

Навіть немає сенсу перелічувати героїв казок, так само, як неможливо згадати всі фільми, вистави, збірники, дослідницькі роботи, пов'язані з творчістю братів Грімм. Вони прожили, як на ті часи, достатньо довго – творили до останнього подиху і залишили величезний творчий спадок.

Але не можна не сказати, що чомусь мало хто з дослідників їх творчості звертає увагу на фантастичну, нероз'ємну, іноді навіть малозрозумілу обивателям братську дружбу, вірність якій вони зберегли протягом усього життя...

БІДА ЗВЕЛА – І НЕ РОЗВЕЛА

Витоки цієї дружби, мабуть, як завжди, треба шукати в дитинстві. А воно було не дуже веселим, хоча родина Грімм й належала до так званого середнього класу: батько був адвокатом у місті Ганау, потім працював на посаді, як сказали би сьогодні, юридичного консультанта князя Ганауського. Хлопці народилися один за одним: старший – Якоб – 4 січня 1785 року, Вільгельм – 24 січня наступного. І росли разом, любили гуляти на природі, спостерігати за пташками і звірятами, малювати їх, збирати гербарії. Так закладався любов до рідного краю.

Давно ведуться дискусії, що саме об'єднає ту чи іншу націю: схожість екологічного устрою, спільна армія, форма черепа (як уявляв собі дехто) чи, може, все-таки – мова? Виявляється, значну роль у всьому цьому можуть відіграти народні міфи, казки, притчі, зібрані під одну обкладинку і відредаговані по-новому, але з урахуванням усіх традиційних ознак германської граматики, якої ще не існувало. Щодо братів Грімм, то ми маємо справу з дивовижним явищем: казки породили граматику!

Німеччини, власне кажучи, тоді ще не було. Розкидану європейськими просторами купку князівств мало що об'єднувало, хіба що схожість орфографічних конструкцій і, можливо, можна було за детального вивчення вхопити сюжетні паралелі у фольклорі.

А брати... Коли їм було відповідно 11 і 10 років, помер батько. Тоді для родини це був буквально крах надій, які ще й сформуватися не встигли! А тут усе було і зовсім печально: крім Якоба і Вільгельма, в родині був ще молодший брат і три зовсім маленькі сестрички – дітей, як гороху! Та їм пощастило. Досить замужна тітка – рідня по матері – взяла на себе і витрати, і клопоти з подальшого влаштування дітей у побуті і в освіті. Хлопців віддали спочатку до Кассельського ліцею, а, оскільки обидва виявилися здібними до навчання, без особливих зусиль вступили до Марбурзького університету. Обрали вони, звичайно, за прикладом покійного батька – юриспруденцію. Що ж іще? До речі, саме тут братські стосунки пережили випробування на міцність: Якоб вступив до університету на півроку раніше, ніж Вільгельм, і вони змушені були розлучитися на деякий час. Це виявилось аж надто тяжко – бути окремо один

від одного! То вони більше ніколи надовго й не розлучалися.

ДОСЛІДЖУВАТИ КАЗКИ ЦІКАВИШЕ

Навчання, нові друзі, знайомі, обличчя, нові впливи на інтелектуальний розвиток. Брати були не лише талановитими, а й швидко закохувалися в усе нове, про що дізнавалися в університеті. Саме так сталося з казками: познайомилися з філологами, які серйозно займалися збиранням міфів, історій, легенд, і раптово захопилися новою справою: виявляється, досліджувати історію слів, байок, притч – не менш цікава справа, ніж копіювати в юридичних закарлючках! І працювали разом: уже в 1812 році вийшов друком перший том «Дитячих та сімейних казок», у 1815 році – другий. Поява цих двох, здавалося б, «несерйозних» книжок зробила революцію в усій тодішній німецькій філології, оскільки текст був написаний такою простою, доступною найширшому колу читачів мовою, що на молодих (ледь за 30 років) авторів звернули увагу філологи всієї Європи. Цій події додавало ваги ще й те, що брати одночасно займалися науковими дослідженнями у філології, що, врешті-решт, вилилося у фундаментальні роботи.

КАЗКИ БРАТІВ ГРИММ СТАЛИ ОДИМ З ІНСТРУМЕНТІВ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ НІМЕЧЧИНИ. ЦЕ ПОКАЗОВИЙ ПРИКЛАД ТОГО, ЯКЕ ЗНАЧЕННЯ МОЖЕ МАТИ ЄДИНА МОВА ДЛЯ БУДІВНИЦТВА НОВОЇ ДЕРЖАВИ

Вони разом винаймали житло, а як працювали – то в одній установі. Здебільшого в бібліотеках, де це було і зручно, і вигідно, і продуктивно. Навіть, коли 1825 року Вільгельм одружився, вони продовжували жити поруч. Сталося так, що брати хоча й здобули фах юристів, але кожен знайшов свою стежину. Причому таку, яка і прославилася спочатку обох, а потім уже кожного окремо. Двотомник «Казок» увібрав у себе понад 230 казок і легенд. Його читала майже вся Європа. Далі вийшла книжка «Німецькі перекази». Але науково-дослідницьку роботу брати не припиняли ні на секунду. Вони доповнювали один одного.

Вільгельм був слабкіший здоров'ям. Казками і легендами вони захопилися разом, та невдовзі Якоб усе-таки віддав перевагу юриспруденції. Втім, здійснив це якось дивно: синтезував, зробив своєрідний «мікс» із філології, історії, юриспруденції, філософії, що наприкінці їх жит-

тя й дало початок германістиці – науці про німецьку мову та літературу. Він навіть ледь не став дипломатом, але вчасно схаменився, оскільки надто вже багато було задумано в галузі філології. Та й з братом як розлучитися?

ДВА РІДНИХ БРАТИ І РІДНИХ БАТЬКА ГЕРМАНІСТИКИ

Брати Грімм, захопившись філологічними і фольклорно-етнографічними дослідженнями, можливо, навіть не здогадувалися, за яку складну і важливу роботу вони взялися. Це була титанічна праця: з кількох десятків діалектних мов непросто створити єдину, зрозумілу для всіх. До того ж уклали, але не встигли завершити «Словник німецької мови», який і досі є унікальним у світовій філології. Більш як 350 тисяч слів, до кожного з яких максимальний інформаційний супровід: етимологія, історія словотворення, приклади застосування, відтінки значень, граматичні і стилістичні примітки...

Звичайно, головну скрипку грав брат Якоб – він працював, наче віл. Не відволікаючись ні на що. Навіть спроби втрутитися в політичні справи нічим не завершилися, бо політика почала заважати науці. У Вільгельма справи йшли складніше, – з перервами на хвороби. Але членами Берлінської академії наук вони стали разом, одночасно. І вже далі мешкали в Берліні до самої смерті.

Один за одним змінювалися королі. Одні помічали братів Грімм і давали їм роботу. Інші, навпаки, коли філоло-

кація за публікацією, книжка за книжкою – творили ніщо інше, як сучасну класичну германістику! Яка потім, коли замість десятка дрібних, але економічно міцних і вельми войовничих королівств на мапі світу почала вималюватися могутня єдина Німеччина, стала одним з основних об'єднуючих факторів! Це дуже показовий приклад того, яке значення може мати єдина мова для будівництва нової держави, нової історичної єдності колись ворожих суспільних утворень.

Якоб Грімм, однак, не припиняв наукову діяльність і в галузі права. У своїй науковій праці «Історія права» він вивів найповнішу історію древнього юридичного життя німецького народу, показав взаємозв'язок різних європейських культур на розвиток правосвідомості через фольклорні дослідження. Хто міг подумати, що у казках і міфах може приховуватися система древнього правосуддя! А Якоб зумів це дослідити і описати. Не менш значущою і для німецької, та й світової культури виявилася написана Якобом Гріммом «Німецька граматика». Вона стала не лише визначною віхою в німецькій філології, а й народила цілий науковий напрям – «порівняльне мовознавство», що й досі не зупинилося в розвитку.

Звісно, «Словник німецької мови» був за задумом таким величезним, що ні молодшому, ні старшому братові не вдалося завершити його. Дійшли лише до букви «Д»...

Спочатку в 1859 році помер Вільгельм, а Якоб – за чотири роки.

Зате вони дали роботу сотням філологів-дослідників на довгі роки. Знаєте, коли було завершено роботу, що розпочали брати Грімм у 1840-х роках? У 1961 році...

Ольга КОВАЛЕНКО, «Освіта України»

ІНШИМ ШЛЯХОМ

ВІДКРИТТЯ В КЛАСИЧНІЙ МЕХАНІЦІ ЗРОБИВ НІМЕЦЬКИЙ ЮНАК

Німецький школяр Шаурія Рай вирішив одразу два серйозних математичних завдання, коли брав участь у конкурсі Дрезденського університету. Сам конкурс завершився в березні 2012 року, однак лише тепер рішення школяра перевірили професійні математики. Рай, якому 16 років, посів на ньому перше місце. В рамках своєї роботи юний науковець розв'язав дві відомі задачі класичної механіки. Перша полягає в обчисленні польоту частки в полі сили тяжіння, в середовищі, що чинить опір за законами ньютонівської рідини (це модель реальної рідини, що має деякі характерні математичні властивості). Друге завдання описує віддзеркалення частки від стіни з непружним зіткненням за Герцем. До останнього часу при вивченні цих завдань учені вдовольнялися чисельним моделюванням. А Раю вдалося виявити аналітичні рішення, тобто розв'язати систему диференціальних рівнянь. За словами фахівців, нові рішення, знайдені Раєм, потраплять у майбутні підручники з класичної механіки.

ги спробували взяти участь у політичному житті, погрожували неприємностями, але робота тривала. Вже у 30-х роках XIX століття авторитет братів Грімм у науковому світі був таким великим, що зачіпати їх остерігалися навіть королі. А вони крок за кроком, слово за словом, публі-

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» ОГолошує КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ПОСАД:

- завідувача кафедри іноземних мов;
  - доцентів, старших викладачів та викладачів кафедри іноземних мов.
- Термін подання документів – один місяць від дня опублікування оголошення.**
Перелік документів, які подаються на ім'я ректора університету:
- заява про участь у конкурсі;
  - особовий листок з обліку кадрів;

- автобіографія;
  - засвідчені в установленому порядку копії документів про вищу освіту, науковий ступінь;
  - список наукових праць, винаходів, публікацій.
- Умови праці оформляються відповідним контрактом.
Документи надсилати на адресу:
36011, м. Полтава,
Першотравневий просп., 24,
телефон для довідок: (053-22) 2-16-03.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ. ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ). КИЇВСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ ПОЛІГРАФІЧНЕ УЧИЛИЩЕ ОГолошує КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНОЇ ПОСАДИ

директора Київського вищого професійного поліграфічного училища

- Умови конкурсу:
- повна вища освіта;
  - педагогічний стаж роботи не менше 3 років;
  - стаж роботи на керівних посадах системи професійної освіти або в галузі економіки, для якої здійснюється підготовка робітничих кадрів у цьому ПТНЗ, не менше 3 років;
  - високі моральні якості та організаторські здібності;
  - знання фінансово-господарської діяльності.

Заяви для участі в конкурсі, особові справи встановленого зразка, тези програми розвитку професійно-технічного навчального закладу подавати у відділ професійно-технічної освіти Головного управління освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) вул. Артема, 24, кім. 12, до 8 липня 2012 р.). Телефон для довідок: 272-05-15.

ТІ, ЯКІ ЗМІНИЛИ СВІТ

ЗАСЕКРЕЧЕНА СМЕРТЬ ФАРУХА ПРЕКРАСНОГО

Фредді Мерк'юрі поставив рок-музику на один рівень з найкращими зразками класичної музичної культури

Якщо хтось із сучасних поціновувачів рок-музики не одразу відповість, хто такий Фредді Мерк'юрі, — він обов'язково згадає найкращі хіти гурту «Квін». Тим паче, один такий, що став безсмертним — «Барселона». Створив його музикант, про якого можна сміливо сказати: він прийшов у рок-музику як звичайний виконавець, а пішов з неї як рок-король, котрий побудував власне королівство на руїнах музичних традицій, що віджили своє. І доклав руку до цієї руїнації — саме він, Фредді Мерк'юрі.

Фредді народився 5 вересня 1946 року на Занзібарі у родині парсів Бомі і Джер Балсарів. Парси — це обмежена за чисельністю релігійна громада, нащадки зороастрійців-вогнепоклонників, вихідців з Ірану. Батько Фредді працював касиром при суді, а, оскільки на землях, підконтрольних Британії, корупції не було, то й статки родина мала мізерні. Сина назвали Фарух, що мовою гуджараті означає «прекрасний».

І ПЕРЕКРЕСЛИВ РОК-МУЗИКУ

Фаруха віддали навчатися до школи за 500 кілометрів від Бомбея, де жили родичі. У школі панували англійські порядки, серед основних дисциплін —

спорт. І Фарух із задоволенням займався хокеєм, боксом, тенісом, бігом на спринтерські дистанції. Британський аристократичний крокет йому не подобався. Саме в школі Фарух став Фредді — так було зручно його новим друзям і не дуже нагадувало про «не зовсім» британське походження. Ніхто й не здогадувався, що цей хлопець прославить саме Велику Британію!

Природа нагородила Фредді гарним голосом з незвичними обертонами, що й досі, через десятиліття по його смерті, зачаровує слухачів. Люди, які його чули уперше, не вірять, що він був королем рок-музики! У школі Фредді виграв турнір з тенісу, став чемпіоном з багатоборства і отримав почесну грамоту «За великі успі-

хи в усіх науках і мистецтвах». Та з усіх мистецтв йому найбільше до вподоби були музика й малювання. Директор школи запропонував батькам за невелику платню навчати малого гри на фортепіано. Вже в 1958 році разом з друзями він створив дитячий рок-гурт «Непосидючі». Виступали на шкільних вечорах і перед батьками. Напевне, у цей час і визначилася подальша доля юного Фредді... Школу закінчив у 1962 році, повернувся до батьків на Занзібар, але там почався політичний, військовий і кримінальний безлад. Родина Балсарів змушена була втікати з острова. Куди? До Лондона, як і десятки тисяч таких, як вони, з усіх британських колоній. Фредді вступив до політехнічної школи в Айлсворті, займався творчістю, набував дизайнерських навичок, що пригодилися йому і під час навчання в художньому коледжі в Лондоні — коли оформлював свої гігантські концерти, придумував костюми і сценічні деталі.

Але ж — музика! На ті часи рок бував у Англії так, що від нього подітися було нікуди. Він став самостійною галуззю світової музики, де крутилися величезні гроші, сотнями виходили журнали, присвячені року. Навіть виник термін «класичний рок» і вже були його стовпи: «Діп Перпл», «Лед Зепелін», «Енімалз». І коли в цей майже зцементований світ увірвався досі нікому невідомий Фредді Мерк'юрі (псевдонім він узяв собі в 1972 році під час запису дебютного альбому гурту «Квін»), класичний рок почав подавати ознаки деградації. Фредді дав народу зовсім іншу музику. Так, це був рок, але такий, що більше нагадував оперне дійство. Фантазії Фредді на це вистачало. Саме йому приписують по-

яву перших відео-кліпів. І цьому теж є пояснення: його музику хотілося не лише чути, а й бачити! І це повністю перекреслювало звичайний образ рок-гурту, коли хлопці, абияк одягнені, тупцюють на сцені під барабаний ритм.

ПОХОРОН ЗА ВЛАСНИМ СЦЕНАРИЄМ

Художник, дизайнер, музикант. А ще — співак, який мав оперний голос, і невідомо, ким став би Фарух-Фредді, якби не рок-музика... Зовсім не просто так він, почувши оперну діву, запалав бажанням заспівати разом. І заспівав! Популярність «Квін» наприкінці 70-х, коли класичний рок майже поступився місцем новому, більш примітивному стилю «диско», зростає так, що дістала офіційне визнання. І його знаменитий хіт «Ми — чемпіони!», написаний спеціально на замовлення МОК, став найкращим спортивним Гімном усіх часів і народів, не кажучи вже про «Барселону», яку він написав і виконав разом із самою Монсеррат Кабальє! Пік слави, творчого шляху, політ птаха над безкінечною прірвою... І мало хто знав, що то був останній політ. Це були останні концерти Фредді. На самому злеті його вбив СНІД.

Є версія, що саме Мерк'юрі було обрано тємним синдикатом, який нібито розробляв смертельний вірус і паралель-

но — ліки від нього... Відтоді минуло чимало часу, а таємниця смерті Фредді залишається нерозгаданою. Так чи ні, він уже наприкінці 80-х знав, що смертельно хворий. І навіть написав сценарій власного похорону. Його смерть залишила чимало нез'ясованого, наприклад: чому від публіки «засекретили» смерть, чому поквалітивно піддали крематції його тіло? Є здогадка: щоб сховати правду. Може, й так.

Фредді не стало. Лишилися сотні пісень, композицій, чарівний, зовсім не «роковий» голос. Голос людини, яка змінила поняття «рок-музика», збагатила його, поставила на один рівень з найкращою музичною класикою світової культури.

Ольга КОВАЛЕНКО, «Освіта УКРАЇНИ»

ПРОЕКТУВАННЯ **БУДІВНИЦТВО** **ОБЛАДНАННЯ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО ВИРОБНИЧО-БУДІВЕЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

01135, м. Київ, пр. Перемоги, 10;
тел.: (044) 236-59-22;
www.vbo.com.ua, e-mail: info@vbo.com.ua

СЛОВО ПРЕЗИДЕНТА

ОБАМА НАПИСАВ ШКОЛЯРЕВІ ПОЯСНЮВАЛЬНУ ЗАПИСКУ

Президент США Барак Обама дав пояснювальну записку школяреві, який пропустив заняття, бо був на його виступі в Міннесоті. «Містер Аккерман, вибачте Тайлера. Він був зі мною», — написав Обама класному керівникові учня і підтвердив підписом і президентською печаткою.

П'ятикласник Тайлер супроводжував свого батька Райана Саллівана — ветерана американського ВМФ, який представляв Обаму на виступі в Золотій Долині штату Міннесота.

Цікаво, що хлопчиків вдалося не тільки посидіти в першому ряду, а й потиснути руку Президентові. Тоді Обама й поцікавився, чи не пропусає він уроки. Після ствердної відповіді Президент дістав ручку, блокнот і написав записку класному керівникові Тайлера.

ПОЛУМ'ЯНЕ ПРОЩАННЯ

КИТАЙСЬКІ ВИПУСКНИКИ ПОГУЛЯЛИ «З ДИМКОМ»

У китайському секторі інтернету зі швидкістю світла поширилися фотографії зі святкування закінчення університету студентами міста Даянь. Вони відзначили випускний на фоні будівлі вишу, що горить.

Фото з усміхненими студентами біля університетського містечка, і клуби чорного диму за їх спинами, здобули велику популярність у Китаї. Проте не всі зрозуміли гумор. Викладацький склад університету відзначив поведінку випускників як «неналежну». Подобиці про причини пожежі на території університетського містечка не повідомляються.

Газета

ОСВІТА
УКРАЇНИ

виходить щопонеділка

Передплатний індекс: 40123

Наклад у червні:
62 250 примірників

Ресстраційне свідоцтво:
КВ № 2770 від 27.08.1997 р.

Директор видавництва «Педагогічна преса» — **Олександр ОВЧАР**
Головний редактор — **Ігор ЮРЧЕНКО**
Перший заступник головного редактора — **Марія КОРЮНЕНКО**
Заступник головного редактора — **Людмила ЗАГЛАДА**
Відповідальний секретар — **Світлана КУШПІЙ**
Заступник відповідального секретаря — **Оксана ЖОВАНІК**
Старші літературні редактори — **Ірина ЗАЛЕСЬКА, Тетяна КАРПОВА**

Завідуючі відділами:
Оксана КОВТОНКО, Юрій ЗУЩИК, Ольга КОВАЛЕНКО, Максим КОРОДЕНКО, Олена СОЛДОВНИК
Спецкореспондент — **Наталія КУЛИК**
Оглядачі — **Дмитро ШУЛЖИК, Анна ЦЯЦЬКО**
Журналіст — **Наталія ЧОМКО**
Літературний редактор — **Людмила СКОРУК**
Художній редактор — **Тетяна ВОРОШИЛІВСЬКА**
Верстальник — **Віталій СІГНАТУЛІН**
Головний дизайнер — **Антон ЯКОВЛІВ**
Оператор комп'ютерного набору — **Роман ПЛОДЕНКО**

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Рукописи не повертаємо.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

При використанні наших публікацій посилання на газету «Освіта України» обов'язкове.

Відповідальність за достовірність опублікованої інформації несуть автори та рекламодавці.

Засновники:

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національна Академія педагогічних наук України, Профспілка працівників освіти і науки, Вища атестаційна комісія України, ДІВП Видавництво «Педагогічна преса»

Видавець:

ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА

Адреса редакції:

01054, м. Київ, вул. Дмитрівська, 18/24.
Тел.: (044) 486-7960, факс: (044) 486-8237
e-mail: osvita@pedpresa.com.ua
www.pedpresa.com
Рекламний відділ: тел. (044) 486-8581
e-mail: reklama@pedpresa.com.ua

Газету надруковано в друкарні ВАТ «Видавництво «Київська правда» м. Київ, вул. Маршала Гречка, 13, тел. (044) 422-57-85 Друк офсетний. Зам. № 487 від 9 червня 2012 року

